USA - Europe – World – Πρώτες ύλες

Μακροοικονομικές εξελίξεις **13/02/2016**

PART II

5.Europe – World **1**

Gdp Europe
Public Deficits / Debts
Ισοζύγιο Αγαθών/Υπηρεσιών
Εσοδα/ Δαπάνες Κυβερνήσεων
Ιδιωτικά χρέη
Καθαρή αποταμίευση
Πληθωρισμός
Ανεργία
Ποσοστά απασχόλησης
Αμοιβές εργαζομένων
Οχήματα - Λιανικές πωλήσεις
Βιομηχανική παραγωγή
Επίπεδα ΑΕΠ χωρών
Αναλογία αγαθών/υπηρεσιών στο ΑΕΠ
Δανεια ιδιωτικού τομέα % του ΑΕΠ
Γάμοι – Διαζύγια - Γεννήσεις
Πρώτες ύλες : Oil nominal in $ / Euro
Gold nominal in $ / Euro - Silver
Ισοτιμίες νομισμάτων $ - Euro – Jpy – Gbp – Sfr
Baltic dry index – Metal Prices

6. Συμπεράσματα – Προοπτικές – Έξοδος από την κρίση **22-24**

Κωνσταντίνος Σταματόγιαννης
Διπλ.Μηχανολόγος Μηχανικός – Διπλ Οικονομολόγος Μηχανικός TU München
Πιστοποιημένος Οικονομικός Αναλυτής
Σύμβουλος Διοίκησης ΚΥΚΛΟΣ ΑΕΠΕΥ

5. ΕΕ: Τα στοιχεία της Ευρωζώνης ως ενιαίου χώρου και επιμέρους χωρών έχουν ως εξής:

ΑΕΠ: Η αναστροφή των αρνητικών ρυθμών ΑΕΠ του 2009 βασίσθηκε κυρίως στα πακέτα ενίσχυσης πωλήσεων - επιμήκυνσης ενίσχυσης ανέργων και η άνοδος του 2010 ήδη επιβραδύνθηκε κατά το 2011 καθότι δεν υποστηρίζεται από ισχυρή άνοδο λιανικής, βιομηχανική παραγωγή ή εισοδήματα (όλοι οι ανωτέρω δείκτες κινούνται παρά την ανάκαμψη τους πολύ χαμηλότερα των κορυφών του 2008). Η απώλεια οικονομικής δύναμης USA-UK κατά την τελευταία δεκαετία γίνεται εμφανής σε αποτύπωση του ΑΕΠ σε κοινό νόμισμα. Η επικέντρωση προσοχής επί των δημοσιονομικών ελλειμμάτων των PIIGS αποτέλεσε πιθανόν ευπρόσδεκτη ευκαιρία αντιπερισπασμού - δανεισμό χρόνου - δοκιμή συμπεριφοράς πιστωτών / συνεπειών της επερχόμενης κρίσης στις μεγάλες χώρες με τεράστια δίδυμα ελλείμματα και δυσανάλογου προς τις υπόλοιπες χώρες συνολικού δανεισμού (USA - UK). Η έξοδος της Ευρώπης από τον πρώτο κύκλο ύφεσης επιτεύχθηκε με πολύ μικρότερη προσφυγή σε ελλείμματα από ότι στις ΗΠΑ. Η προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής που επιχειρείται σε Ευρωζώνη και UK με ικανοποιητικά μέχρι στιγμής επιμέρους αποτελέσματα πλην Ελλάδος οδήγησε σε ήπια ύφεση κατά το 2012 και 13 με ικανοποιητική αναστροφή το 2014-2015.

Ισοζύγιο: Το πλεόνασμα ισοζυγίου Αγαθών-Υπηρεσιών της Ευρωζώνης ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 3% κατά την τελευταία τετραετία λόγω κυρίως των πλεονασμάτων της Γερμανίας, Ολλανδίας, Αυστρίας, Βελγίου, Ιρλανδίας αλλά και της ισχυρής αναστροφής των ελλειμμάτων σε πλεονάσματα Ιταλίας και Ισπανίας μετά την έναρξη δημοσιονομικής προσαρμογής. Ανησυχία προκαλεί το διευρυνόμενο έλλειμμα της Γαλλίας. Το επί δεκαετίες πλεόνασμα της Ιαπωνίας αντιστράφηκε κατά την τελευταία τριετία λόγω σεισμού, ισχυρού νομίσματος, ανταγωνισμού από Κίνα αλλά και πολύ ψηλότερο κόστος ενέργειας μετά τους περιορισμούς της πυρηνικής ενέργειας και πιθανόν θα επανέλθει μετά τους χειρισμούς νομισματικής υποτίμησης της Bank of Japan. Το πλεόνασμα της Ευρωζώνης, μοναδικό πλην της Κίνας δίνει πολλά περιθώρια χειρισμών και δημιουργεί μεγάλη ανάγκη απαξίωσης του $ στις ΗΠΑ με αντίστοιχη μείωση της γεωπολιτικής της ισχύος στην εμφάνιση της δεύτερης φάση της κρίσης, σε αντίθεση με την εμφανιζόμενη ανατίμηση του $ που παρατηρούμε το τελευταίο έτος, βασιζόμενη στην ουτοπική προσδοκία αύξησης επιτοκίων.

Δημόσιο Χρέος – Δημοσιονομικά Ελλείμματα – Χρηματοδότηση
Η λήψη μέτρων δημοσιονομικού αλλά και νομισματικού χαρακτήρα προς αναστροφή της κρίσης, που σαφώς προκλήθηκε από τις ΗΠΑ, παρέσυρε αν και σε μικρότερο βαθμό όλες οι δυτικές οικονομίες που ακολουθούσαν την ίδια πολιτική αποκλίνουσας πιστωτικής επέκτασης, οδήγησε σε αύξηση δημοσιονομικών ελλειμμάτων και Δημοσίου χρέους. Το Δημόσιο χρέος αυξήθηκε στις ΗΠΑ από 45% σε 102% του ΑΕΠ, στην Ευρωζώνη από 67% σε 92% σταθεροποιημένο τα τελευταία 10 τρίμηνα και στην Ιαπωνία από 165% σε 205%.
Σοβαρές διαφορές όμως εμφανίζονται στο ισοζύγιο Αγαθών-Υπηρεσιών όπου η Ευρωζώνη κυμαίνεται άνω του 4% του ΑΕΠ, οι ΗΠΑ περί το -3% και η Ιαπωνία ανέστρεψε οριακά το θετικό πρόσημο.
Επίσης στην αποταμίευση της συνολικής οικονομίας με την Ευρωζώνη περί το 5-6% του ΑΕΠ, τις ΗΠΑ περί το -1/-2% και την Ιαπωνία να υποχωρεί από +6% σε +1% του ΑΕΠ. Το ποσοστό απασχόλησης επί των ενηλίκων ανέρχεται στην Ευρωζώνη περί το 64%, στην Ιαπωνία περί το 72% και στις ΗΠΑ περί το 58-59%.
Άλλο στοιχείο σοβαρής διαφοροποίησης των εμφανιζόμενων συγκριτικών στοιχείων αποτελεί η κεφαλαιοποίηση των χρηματιστηρίων που σε Ευρωζώνη και Ιαπωνία ανέρχονται περί το 70%-90% του ΑΕΠ και στις ΗΠΑ περί το 160-170% με όποιες στρεβλώσεις/εικονική πραγματικότητα αυτό προκαλεί. Οι οικονομίες της Ευρωζώνης ως σύνολο και της Ιαπωνίας εμφανίζονται σε μεγάλο βαθμό αυτοχρηματοδοτούμενες και πλεονασματικές σε αντίθεση με τις ΗΠΑ όπου είναι αναγκαία η εξωτερική ροή κεφαλαίων >4% του ΑΕΠ κατ έτος.
Δάνεια/Χρέη - Bank assets:
Ο δανεισμός των νοικοκυριών της Αγγλίας εμφανίζει το αναμενόμενο deleveraging επί 5ετία ανερχόμενο σήμερα σε 86% του ΑΕΠ. Το σύνολο των δανείων ιδιωτικού τομέα εμφάνισε πτώση κατά τα τελευταία τρίμηνα στο 243% του ΑΕΠ χωρίς τα χρηματοοικονομικά χρέη. Το αντίστοιχο χρέος της Γερμανίας ανέρχεται σε 150% με ελαφρές τάσεις αποκλιμάκωσης, το δε συνολικό χρέος της Γερμανικής Οικονομίας συμπεριλαμβανομένου του συνόλου του Δημοσίου Χρέους οριακά ξεπερνά το 220% του ΑΕΠ. Σε σύγκριση UK 325%, USA 350%.
Αποταμίευση:
Αρνητική συνολική αποταμίευση οικονομιών εμφανίζουν για μεγάλα χρονικά διαστήματα οι Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιταλία αλλά και ΗΠΑ, σε αντίθεση με Γερμανία, Αυστρία, Γαλλία και Ισπανία. Σε επίπεδο νοικοκυριών η Γερμανία εμφανίζει αποταμιεύσεις της τάξης του 8% του ΑΕΠ ή 11% του διαθέσιμου εισοδήματος σε αντίθεση με την Αγγλία και Ιταλία που εμφάνισαν μέχρι και αρνητικό ρυθμό, παρά το υφεσιακό σοκ.

Πληθωρισμός:
Οι Ευρωπαικές χώρες εμφανίζουν μικρότερη διακύμανση πληθωρισμού σε σύγκριση με USA-UK. Δεν εμφανίσθηκαν πληθωριστικές πιέσεις παγκοσμίως παρά την χαλαρή νομισματική πολιτική και τις υψηλές τιμές πρώτων υλών, καθότι ο δανεισμός του Ιδιωτικού τομέα κορυφώθηκε κατά το 2009 και έκτοτε παρατηρείται deleveraging και προέκυψε μεγάλη πτώση πληθωρισμού στην περίπτωση της υποχώρησης τιμών πρώτων υλών και ενέργειας και εμφάνιση deflation που θα ενταθεί αν εμφανισθεί ύφεση σε Ευρώπη-ΗΠΑ κατά το 2016/17.

Ανεργία:
Οι ρυθμοί ανόδου της ανεργίας στις ευρωπαϊκές χώρες και την Ιαπωνία είναι σαφώς χαμηλότεροι από αυτούς των ΗΠΑ και λόγω διαφορετικής εργατικής νομοθεσίας αλλά και λόγω διαφοροποιημένων πακέτων διάσωσης που δεν είχαν μοναδικό ωφελημένο τις χρηματιστηριακές αγορές. Εντυπωσιακοί οι εργασιακοί χειρισμοί και τα αποτελέσματα της Γερμανίας με υποστήριξη της ελαστικοποίησης ωρών - αμοιβών έναντι μη απολύσεων (φθηνότερο δημοσιονομικά από κοινωνικές παροχές). Οι κοινωνικά ορθή καταγραφή οδηγεί σε εικονικά υψηλότερη ανεργία από αυτή των ΗΠΑ, η ανεργία της οποίας δεν πρέπει να απέχει από αυτή **της Ισπανίας** σε περίπτωση ειλικρινούς καταγραφής.

Λιανικές πωλήσεις:
Η μέση μεταβολή των λιανικών πωλήσεων από την έναρξη της κρίσης ανήλθε σε -4% και υποσκέλισε τα μέσα επίπεδα του 2005, με μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης με την ανάκαμψη μέχρι σήμερα να έχει προσεγγίσει τα επίπεδα προ κρίσης. Εξαιρετικά επικίνδυνη η υποστήριξη πωλήσεων / κατανάλωσης UK / France χωρίς

αντίστοιχη άνοδο εισοδημάτων (>7%/10% άνω του επιπέδου προ κρίσης). Προκαλεί απώλεια φορολογικών εσόδων για τις επόμενες περιόδους και συνεπώς αδυναμία περιστολής των ελλειμμάτων. Επίσης ανησυχητική η κατάρρευση της κατανάλωσης σε Ελλάδα – Ισπανία – Πορτογαλία για τα side effects που προκαλεί σε επιχειρήσεις και απασχόληση.

Βιομηχανική παραγωγή:
Η βιομηχανική παραγωγή μετά από απώλειες από την κορυφή του 2007 της τάξης του 24% και 21% για Γερμανία και Ευρωζώνη αντίστοιχα ανέκαμψε κατά την τελευταία 4ετία με υπολειπόμενες όμως απώλειες της τάξης του 8% για την Ευρωζώνη που αντιστοιχούν σε επίπεδα παραγωγής του 2005.

Κυκλοφορία οχημάτων:
Η κυκλοφορία νέων οχημάτων παρουσίασε οξύτατες διακυμάνσεις λόγω προγραμμάτων ενίσχυσης πωλήσεων και απορρόφησης αποθεμάτων με χρονικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών. Μετά την λήξη των προγραμμάτων εμφανίζονται ισχυρότατες υποχωρήσεις ζήτησης, καθώς επιρρεάζονται τόσο από την αναιμική οικονομική ανάκαμψη, όσο και από την εμπροσθοβαρή ζήτηση που δημιούργησαν τα προγράμματα. Η συνολική ζήτηση υποχώρησε το 2013 στην Ευρωζώνη σε επίπεδα του 75% του επιπέδου κορυφής του 2006-7, ανέκαμψε έκτοτε κατά >20% και να υπολείπεται των κορυφών κατά 7-8%, με την πλεονασματική παραγωγή απορροφάται σε μεγάλο βαθμό από την εκρηκτική άνοδο ζήτησης στην Κίνα. Η παραγωγή οχημάτων αποτελεί τον βασικό παραγωγικό-εξαγωγικό πυλώνα της Ευρωζώνης. Οι εξαγωγές οχημάτων της Γερμανίας στην Κίνα είναι ήδη συγκρίσιμες με αυτές προς τις ΗΠΑ.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ.
Γερμανία: Εξαιρετικά υγιή μακροοικονομικά. Ερωτηματικό τα δάνεια της Bundesbank στις λοιπές χώρες της Ευρωζώνης (Target2). Δημογραφικό – Ασφαλιστικό πρόβλημα μετά το 2020, όπως και σε Ιταλία και Ελλάδα.
Γαλλία: Τα στοιχεία υποδεικνύουν ότι εξελίσσεται στον μεγάλο ασθενή της Ευρωζώνης. Αρνητικά στοιχεία σε Έλλειμμα (4%), Ανεργία (10%), Υπερβολικές δημόσιες Δαπάνες 57% του ΑΕΠ, Αρνητικό Ισοζύγιο -2/-3% του ΑΕΠ. Ανοδική κατανάλωση βασιζόμενη σε δανεισμό. Αριστεροδιαστροφική απόπειρα μείωσης ελλειμμάτων με αύξηση φόρων.
Ιταλία: Υψηλό Δημόσιο χρέος 135%, αλλά ελεγχόμενο πλέον έλλειμμα και αναστροφή ελλείμματος ισοζυγίου
Ισπανία: Δημόσιο Χρέος από 35% σε 97% του ΑΕΠ εντός 6 ετών, έναρξη μείωσης Δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ισχυρή αναστροφή ελλείμματος ισοζυγίου, υψηλή ανεργία αλλά υγιές επίπεδο απασχόλησης στο 58%, υψηλό ιδιωτικό χρέος (215%) αλλά αποκλιμακούμενο, σοβαρή πτώση κατανάλωσης και βιομηχανικής παραγωγής, Επισφάλειες από στεγαστικά δάνεια μετά από φούσκα ακινήτων (πτώση δείκτη τιμών real estate >40%).
Ολλανδία– Αυστρία– Φινλανδία– Βέλγιο– Σουηδία- Ελβετία: Εξαιρετικές συνολικά οικονομικές εικόνες ισότιμες ή καλύτερες της Γερμανίας. Επιμέρους παρατηρήσεις το πτωτικό (θετικό) ισοζύγιο και η ψηλή εμπλοκή του κράτους στη Φινλανδία, το χρέος Βελγίου (>100%), και ο ιδιωτικός δανεισμός Σουηδίας και Βελγίου (230%).
Ιρλανδία: Πλήρης αναστροφή του συνόλου των δεικτών καθότι η κρίση της προκλήθηκε από χρηματοοικονομικό ατύχημα και η λήψη μέτρων ήταν άμεση. Εμφάνιση ανάπτυξης 2014-15 4-6%.
Πορτογαλία: Δημ. Χρέος από 70 σε 130%, με σταθεροποίηση όμως κατά τα τελευταία 10 τρίμηνα, σοβαρή προσπάθεια μείωσης ελλειμμάτων από το 10% σε 4%, κατάρρευση κατανάλωσης, Ιδιωτικός δανεισμός στο 288%, αλλά σαφής αναστροφή ισοζυγίου και θετική αποταμίευση και απασχόληση > 62%.
Μ. Βρετανία: Αρνητική μακροοικονομική εικόνα στο σύνολο των παρατηρούμενων στοιχείων. Το Δημόσιο Χρέος αυξήθηκε από 43% σε 90% εντός 4ετίας και το έλλειμμα διαμορφώθηκε μεταξύ 12 και 6%. Το χαμηλό αρχικό ύψος του χρέους και η νομισματική αυτονομία είναι ίσως τα στοιχεία που συγκρατούν ακόμη την εκδήλωση κρίσης- χρεοκοπίας. Το ισοζύγιο διαμορφώνεται περί το -2 ως 3% του ΑΕΠ, η αποταμίευση της τελευταίας 10ετίας στο 0%, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής στο -8% και η αύξηση όγκου λιανικής 10ετίας στο +40%.

OIL - Gold - Currencies – Metals:
Η τιμή πετρελαίου παλινδρόμησε μεταξύ 80-110$/βαρέλι επί 4ετία με βαθειά υποχώρηση από τον 9/2014 σε <30$ κατά τον τελευταίο μήνα. Παρά τις αρχικές υποθέσεις περί παρέμβασης με σκοπό την αποδυνάμωση της Ρωσίας, τα αποτελέσματα αποδεικνύουν ότι μάλλον πρόκειται για συντονισμένη κίνηση του OPEC ώστε να αποδυναμώσει την κίνηση των ΗΠΑ στην σχιστολιθική εξόρυξη, ή και αποθεματοποιήσεις λόγω οικονομικής επιβράδυνσης που θα ανακοινωθεί τα επόμενα τρίμηνα. **Οι πετρελαϊκές γεωτρήσεις σε λειτουργία στις ΗΠΑ υποχώρησαν τον 2/2016 σε 550 έναντι 1771 τον 2/2014 (-69%)**. Η σιωπηρή μετάβαση των αποτιμήσεων πετρελαίου και πρώτων υλών από US $ σε καλάθι νομισμάτων γίνεται εμφανής από την σύγκριση τιμών σε $ και Ευρώ (εξομάλυνση τιμών προσαρμοσμένη στην διακύμανση του Ευρώ).
Η παραμονή του χρυσού σε υψηλότερα της κρίσης του 2009 επίπεδα, παρά την ισχυρή πτώση του 2013 χωρίς ειδικούς λόγους κατανάλωσης, αποτελεί ανησυχητική ένδειξη (στάση αναμονής έναντι 2^{ου} κύματος). Η άνοδος του χρυσού πριν την πτώση του 2013 είχε ανέλθει σε 600% στην δεκαετία και η παραμένουσα άνοδος ανέρχεται σε 400% περίπου.
Τα βασικά μέταλλα μετά την ανάκαμψη τους μετά την κρίση κατέγραψαν 2^{ο} κύμα πτώσης και υπολείπονται των προ εξαετίας κορυφών τους κατά >50% και παρά την συνέχιση ανάπτυξης της Κίνας αλλά με χαμηλότερους ρυθμούς, μάλλον υποδηλώνουν την αναμονή δεύτερου κύματος ύφεσης / κρίσης, καθότι η παραμονή γιά μεγάλα χρονικά διαστήματα σε χαμηλά επίπεδα καταρίπτει ισχυρισμούς πτωτικής κερδοσκοπίας (φυσική παράδοση σε χαμηλές τιμές).

Προς αξιολόγηση η δυνατότητα περαιτέρω στήριξης της ισοτιμίας του Ελβετικού φράγκου, καθώς και τα αποτελέσματα της νομισματικής χαλάρωσης της Ιαπωνίας μετά την συνεχή ισχυροποίηση του Γιέν επί δεκαετία (140Y/$ σε 70Y/$) που επιδείνωσε τις εξαγωγικές δυνατότητες της Ιαπωνίας και το ισοζύγιο της.

Baltic dry index:
Η ανάκαμψη του Baltic dry index μετά την κατάρρευση το 2008-09 ανακόπηκε και παρατηρήσαμε διάσπαση των χαμηλών δεκαετίας. Πιθανόν προϊδεάζει για χαμηλές προσδοκίες ανάπτυξης (τα ξηρά φορτία προηγούνται μήνες της τελικής παραγωγής) και την πιθανή διόρθωση των χρηματιστηρίων. Φυσικά ο BDI εξαρτάται και από την διαθεσιμότητα/ναυπήγηση πλοίων ξηρού φορτίου. **Επίσης η σχέση (ratio) Baltic Dry / SP500 που αποτελεί αξιόπιστο δείκτη επικείμενων ισχυρών μεταβολών κατέγραψε απόλυτο ιστορικό χαμηλό, χαμηλότερο του 2002 και 2009 που υποδηλώνει μεγάλη άνοδο του BDI ή μεγάλη πτώση χρηματιστηρίων.**

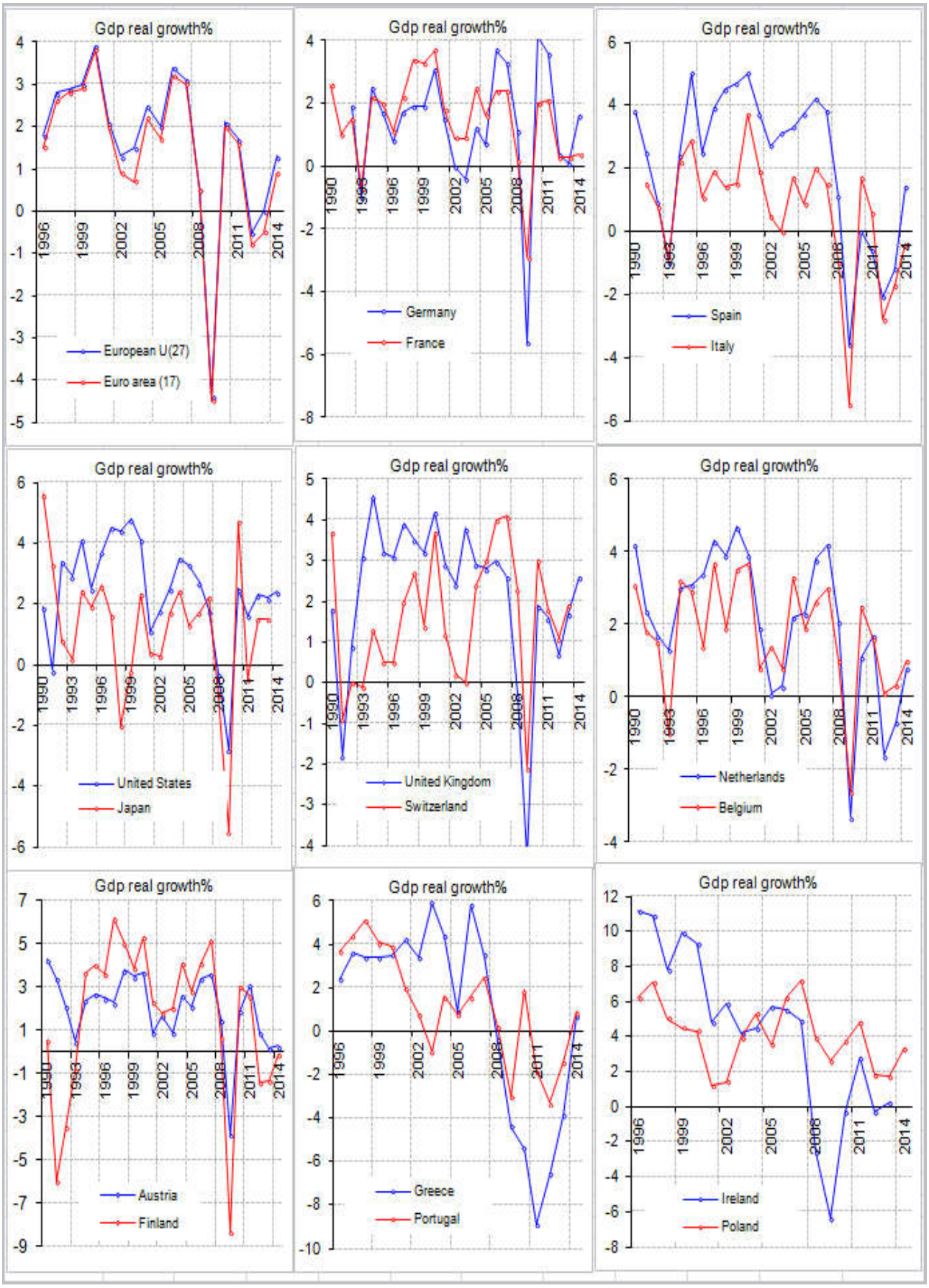

Ρυθμοί μεταβολής ΑΕΠ 1990 – 2014 σε ετήσια βάση σε σταθερές τιμές (πραγματική μεταβολή)

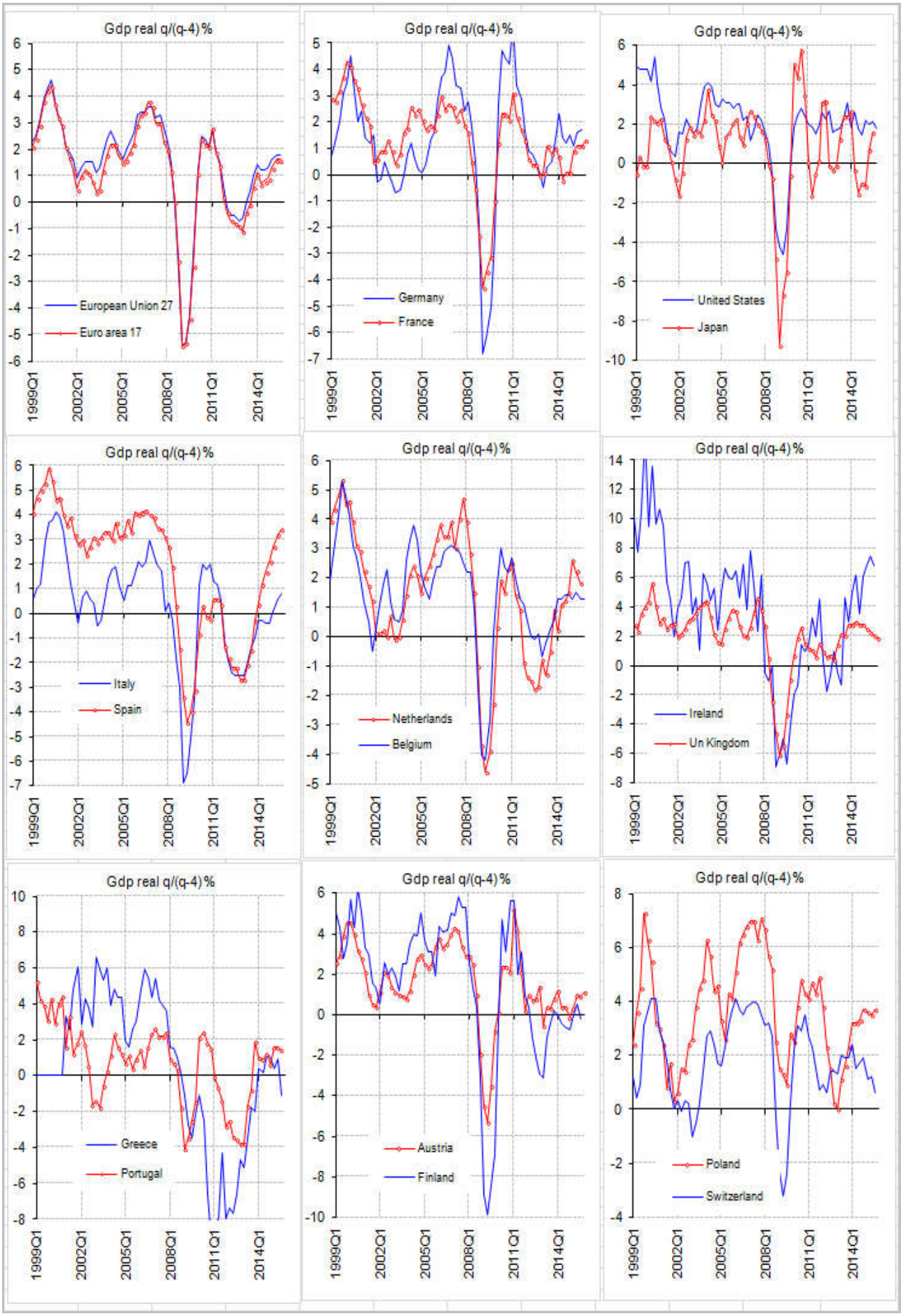

Ρυθμοί μεταβολής ΑΕΠ 1999 – 2015 σε τριμηνιαία βάση σε σταθερές τιμές (πραγματική μεταβολή)

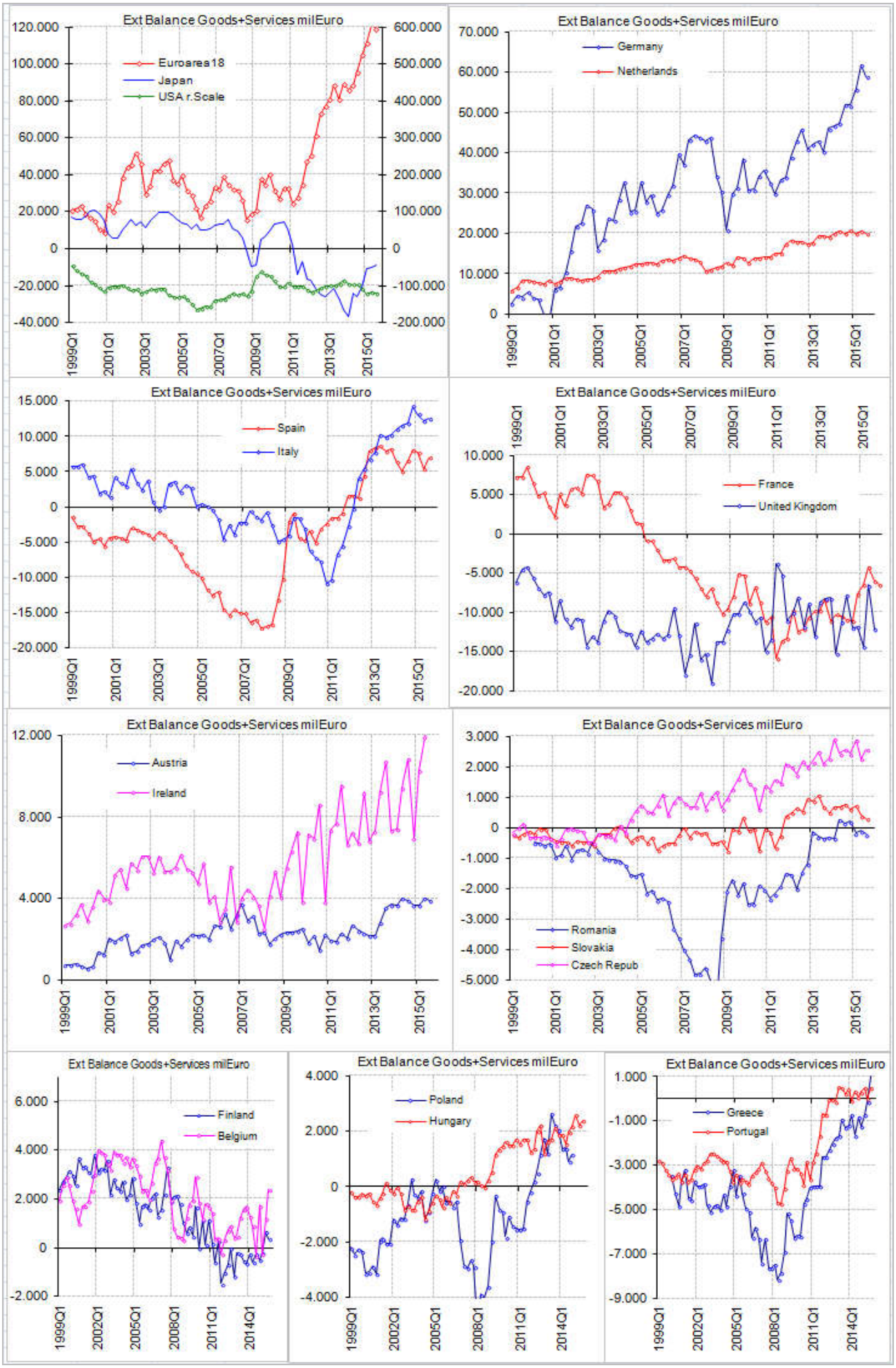
Ext Balance Goods+Services milEuro
Euroarea18
Japan
USA r.Scale
Germany
Netherlands
Spain
Italy
France
United Kingdom
Austria
Ireland
Romania
Slovakia
Czech Repub
Finland
Belgium
Poland
Hungary
Greece
Portugal

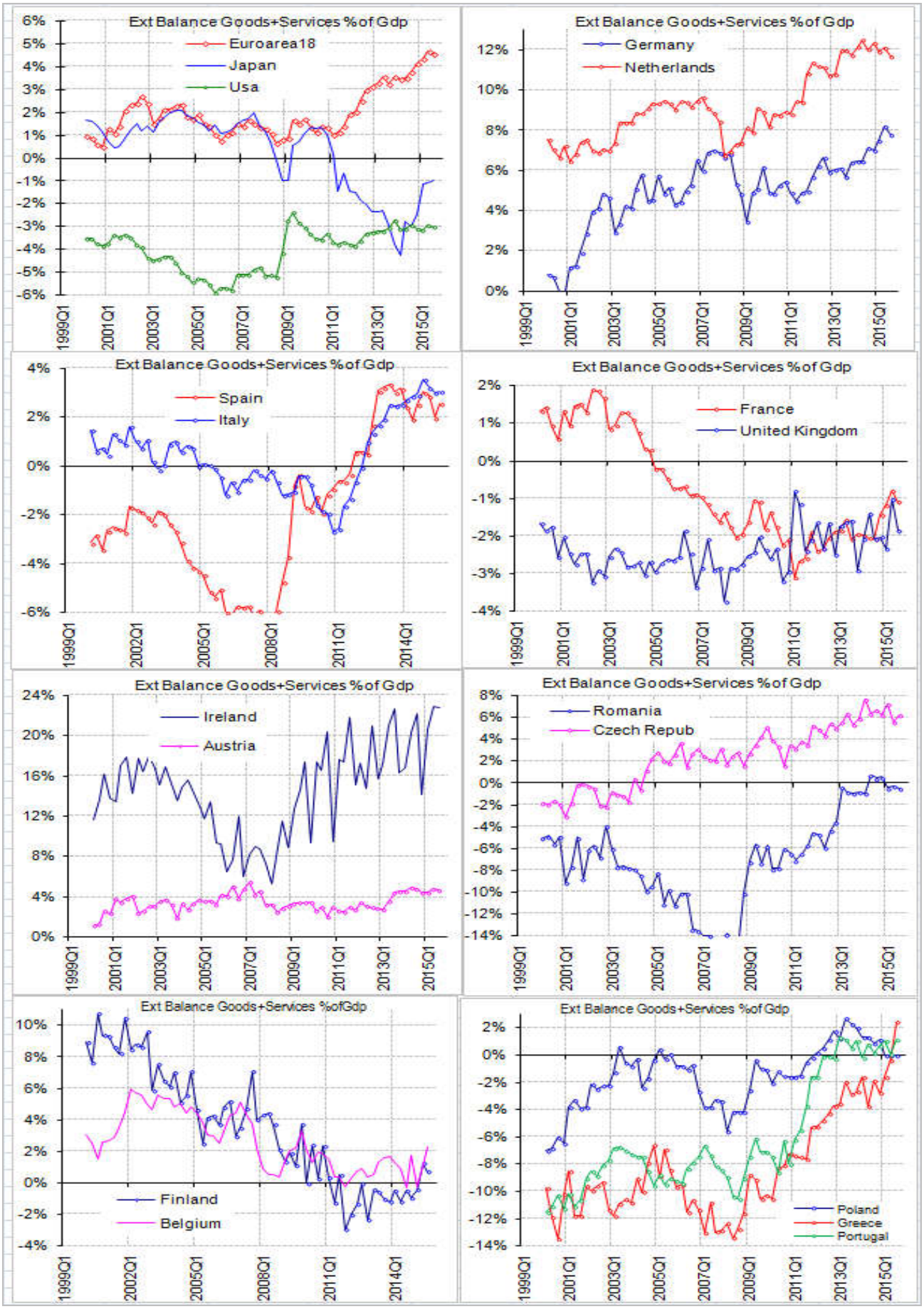

Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών σε τριμηνιαία βάση 1999-2014

Προς παρατήρηση οι θεαματικές θετικές μεταβολές Γερμανίας, Ολλανδίας, Ιταλίας, Ισπανίας, Ιρλανδίας, Πορτογαλίας, Αυστρίας και πρώην Ανατολικών χωρών και η αρνητική εικόνα ΗΠΑ, Βρετανίας και Ιαπωνίας καθώς και η αρνητική στασιμότητα της απροσάρμοστης κρατικιστικής Γαλλίας. Οι βελτιώσεις Ελλάδος και Πορτογαλίας ωφείλονται κυρίως στην πτώση της κατανάλωσης λόγω ύφεσης.

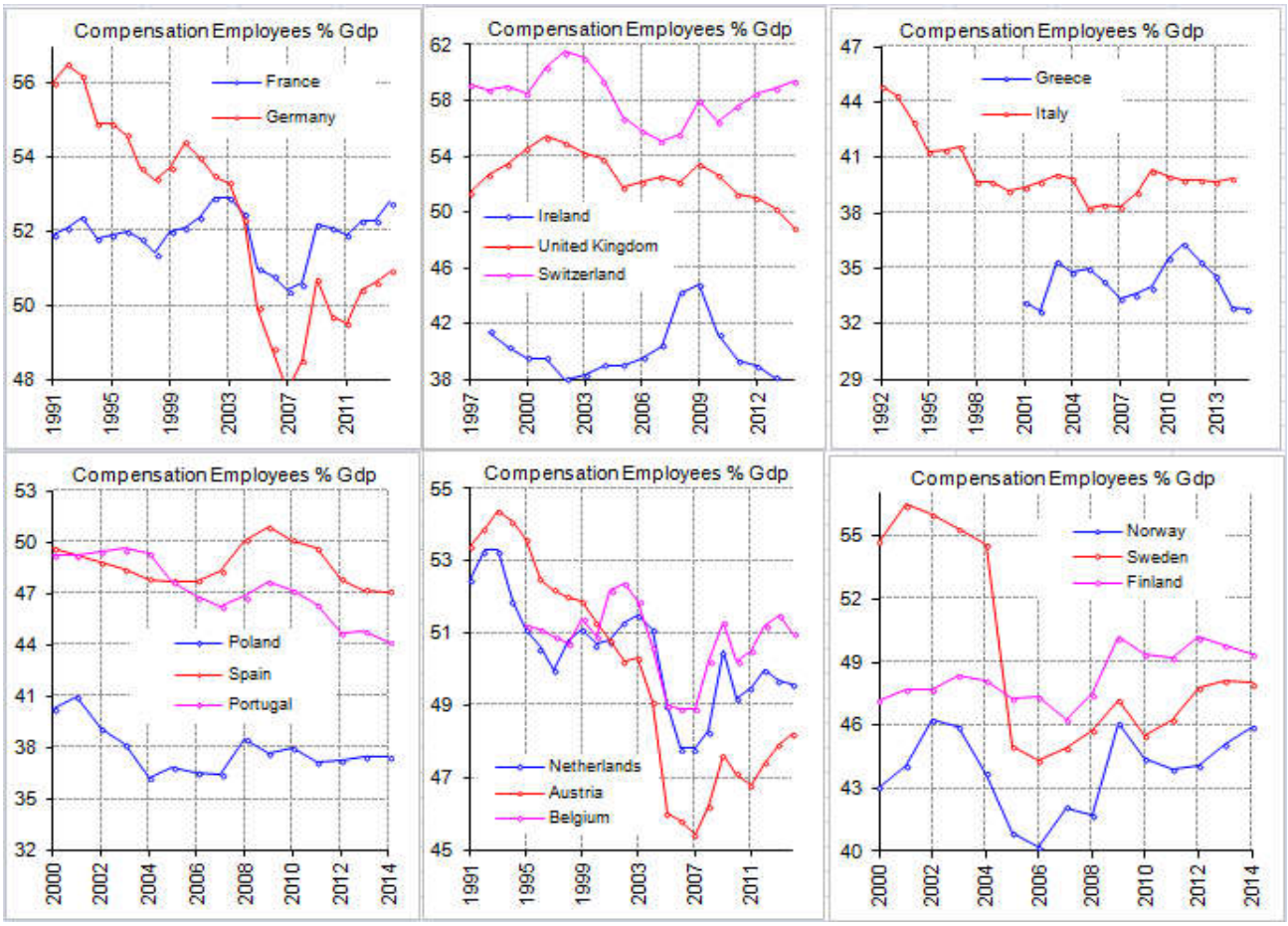

Αμοιβές εξαρτημένης εργασίας % ΑΕΠ

Πολύ χαμηλό επίπεδο για Ελλάδα, Πολωνία, Ιρλανδία, Ιταλία. Γενικώς φθίνουσα συμμετοχή που πιθανόν υποδηλώνει ανάγκη επαναπροσδιορισμού αμοιβών από τα κράτη (κεϋνσιανή παρέμβαση) ή ανάγκης υψηλότερης φορολόγησης των λοιπών συντελεστών παραγωγής

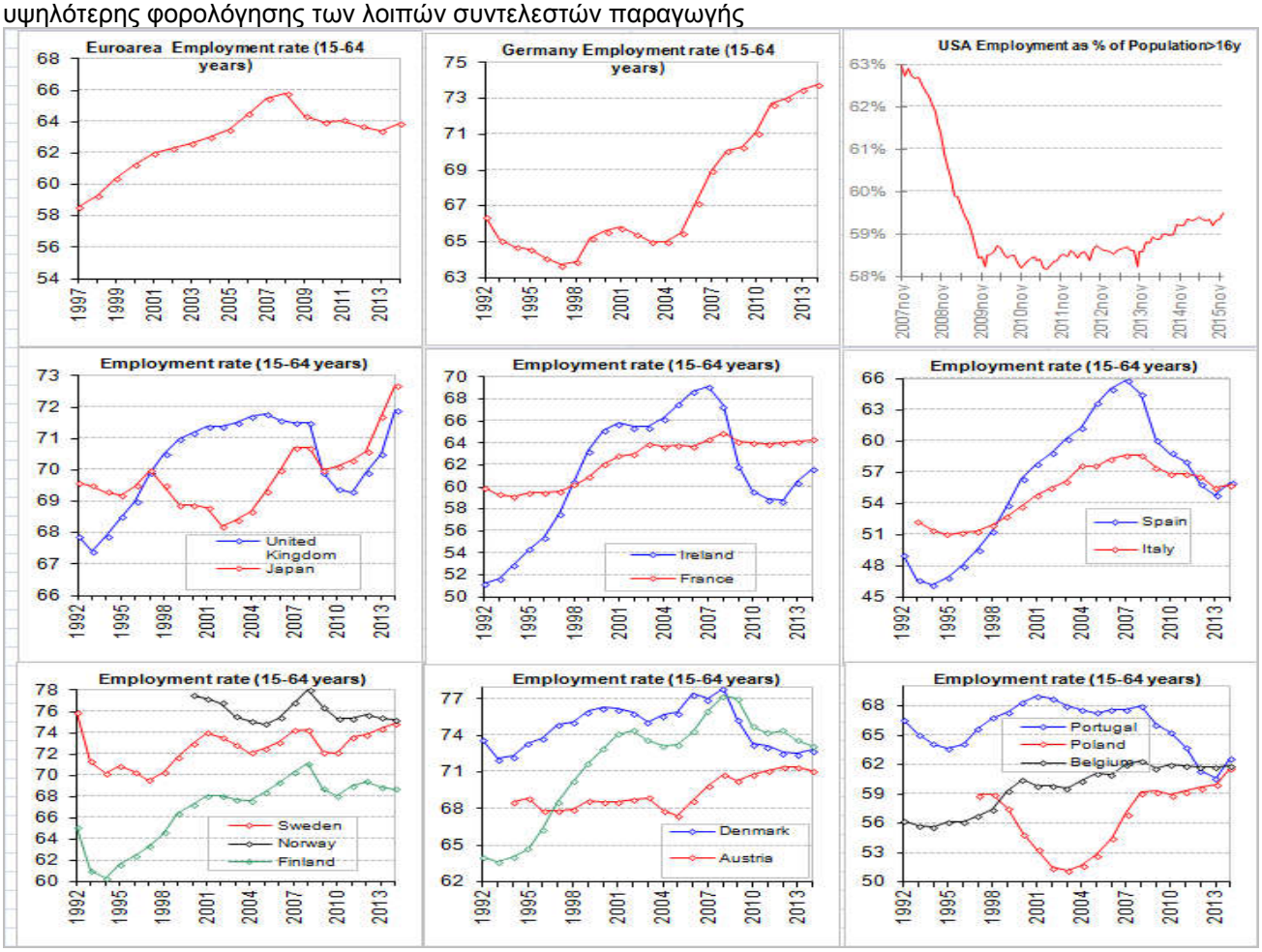

Ποσοστά απασχόλησης επί του πληθυσμού 15-64 ετών: Σαφώς υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης σε ΕΕ και Ιαπωνία από ΗΠΑ που συγκρίνονται μόνον με Ισπανία/Ιταλία παρά τις εικονικές αναγγελίες ανεργίας σε 5%. Πρωταθλητής μη απασχόλησης η Ελλάδα με 43-44% έναντι 54% προ κρίσης

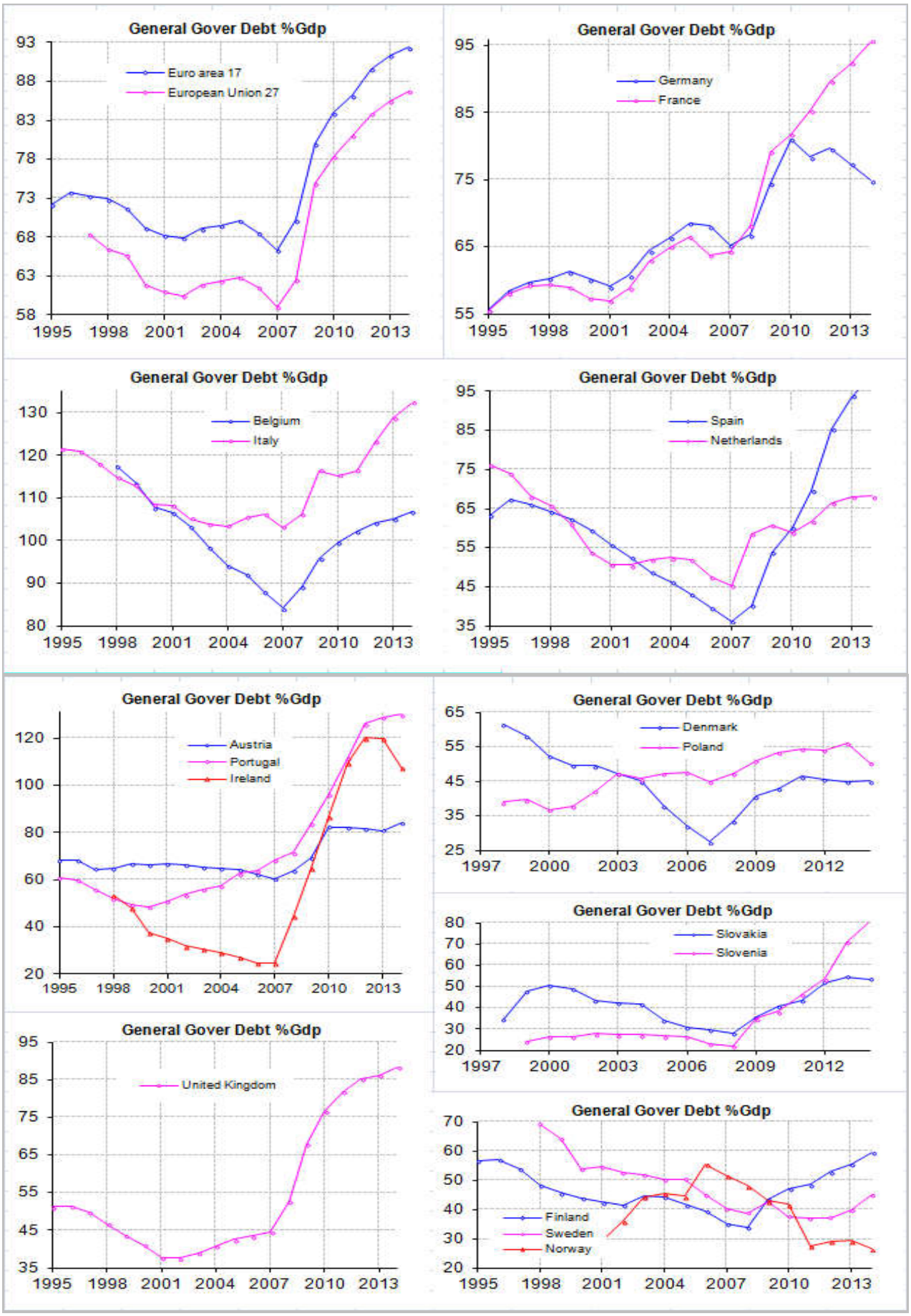

Δημόσιο χρέος σε ετήσια βάση % ΑΕΠ 1995-2014

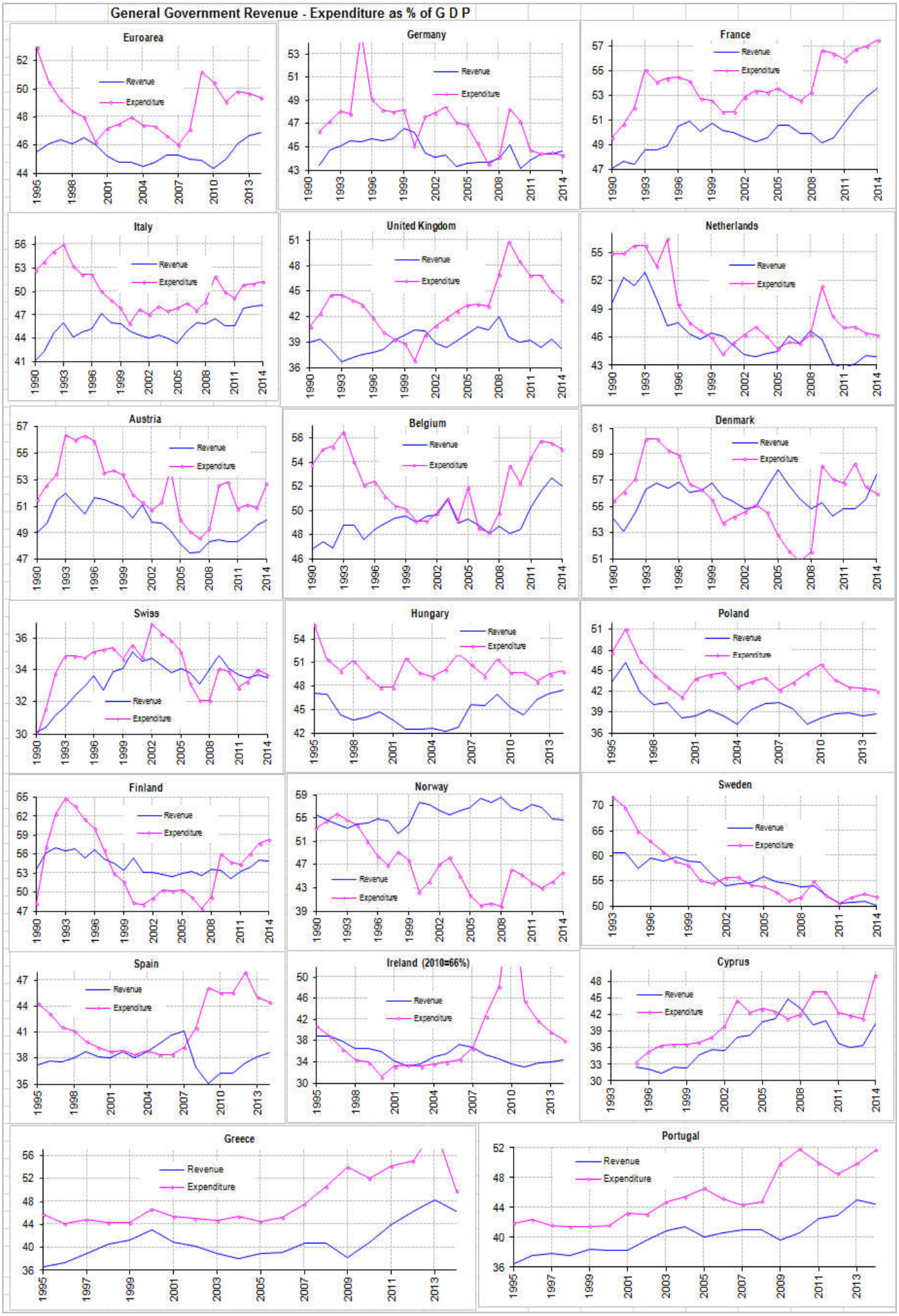

Έσοδα – Δαπάνες Κυβερνήσεων σαν % ΑΕΠ

Ανοδικά ποσοστά συμμετοχής που προσεγγίζουν 50% υποδηλώνουν πιθανό επερχόμενο δημοσιονομικό πρόβλημα

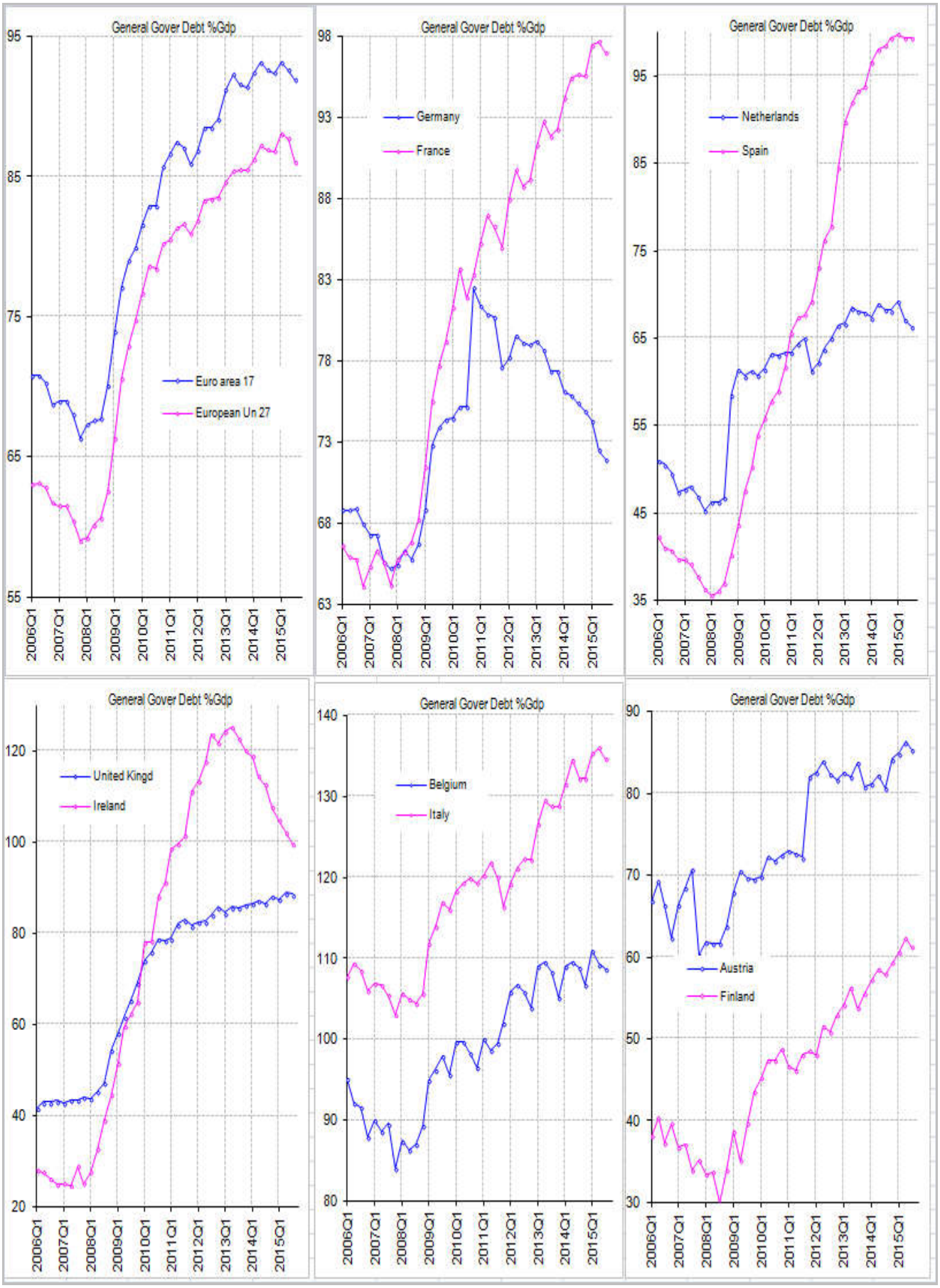
General Gover Debt %Gdp
Euro area 17
European Un 27
Germany
France
Netherlands
Spain
United Kingd
Ireland
Belgium
Italy
Austria
Finland
2006Q1
2007Q1
2008Q1
2009Q1
2010Q1
2011Q1
2012Q1
2013Q1
2014Q1
2015Q1

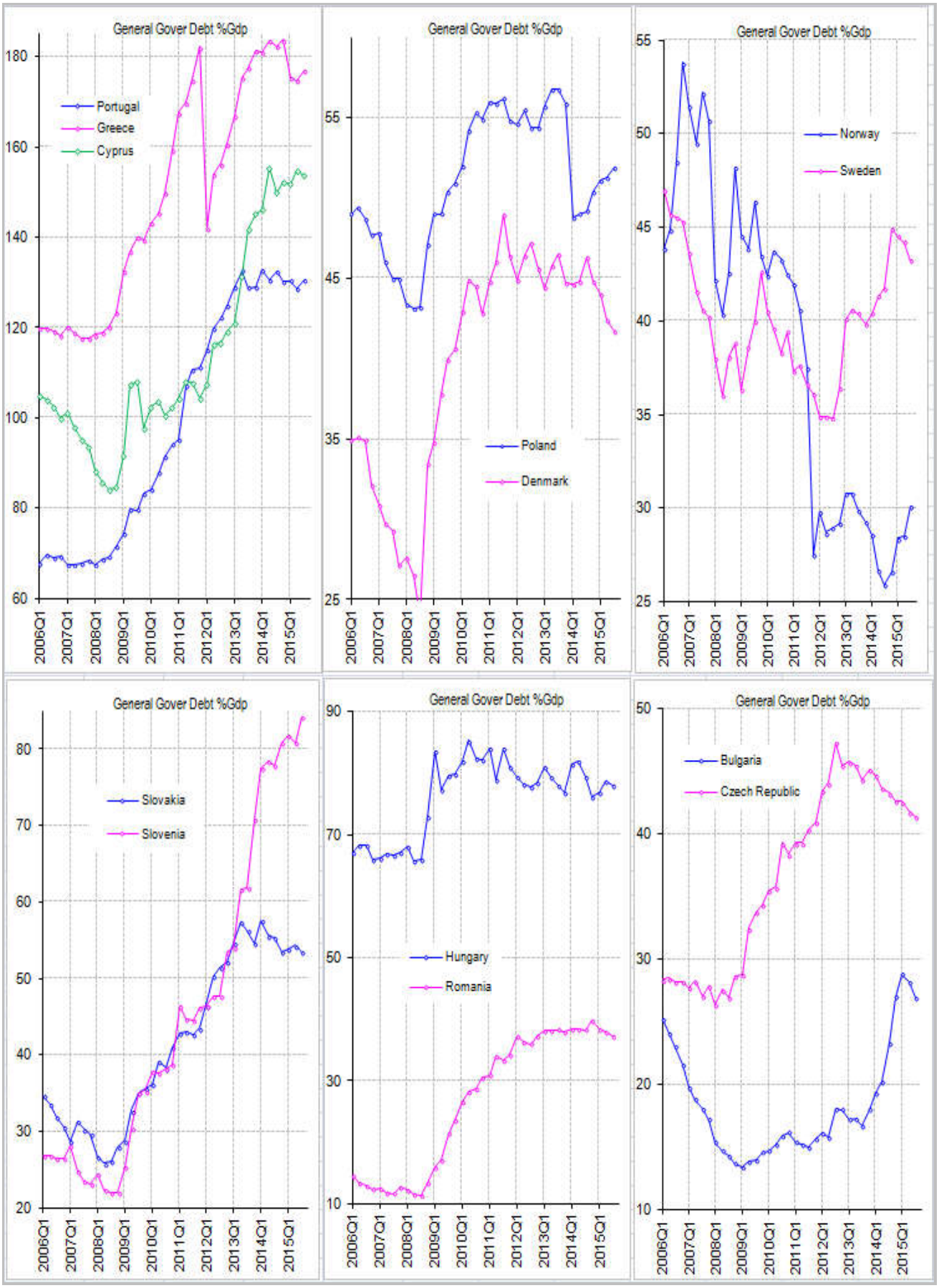

Εξέλιξη Δημοσίου χρέους σαν % ΑΕΠ σε τριμηνιαία βάση -- Ανησυχητικοί ρυθμοί εξέλιξης παρατηρούνταν για Βρετανία, Γαλλία, Σλοβενία, Ιταλία πέραν των ευρισκόμενων σε προγράμματα διάσωσης. Σλοβακία, Τσεχία, Ρουμανία αλλά και Ιρλανδία, Ολλανδία, Σουηδία, Δανία εμφανίζουν εξαιρετικά καλή διαχείριση κατά τα τελευταία τρίμηνα. Την χειρότερη εξέλιξη (τάση) εμφανίζει η Γαλλία με πρόσθεση χρέους 32% του ΑΕΠ, με την Βρετανία να σταθεροποιείται το τελευταίο εξάμηνο μετά από συσσώρευση χρέους 40μονάδων του ΑΕΠ.

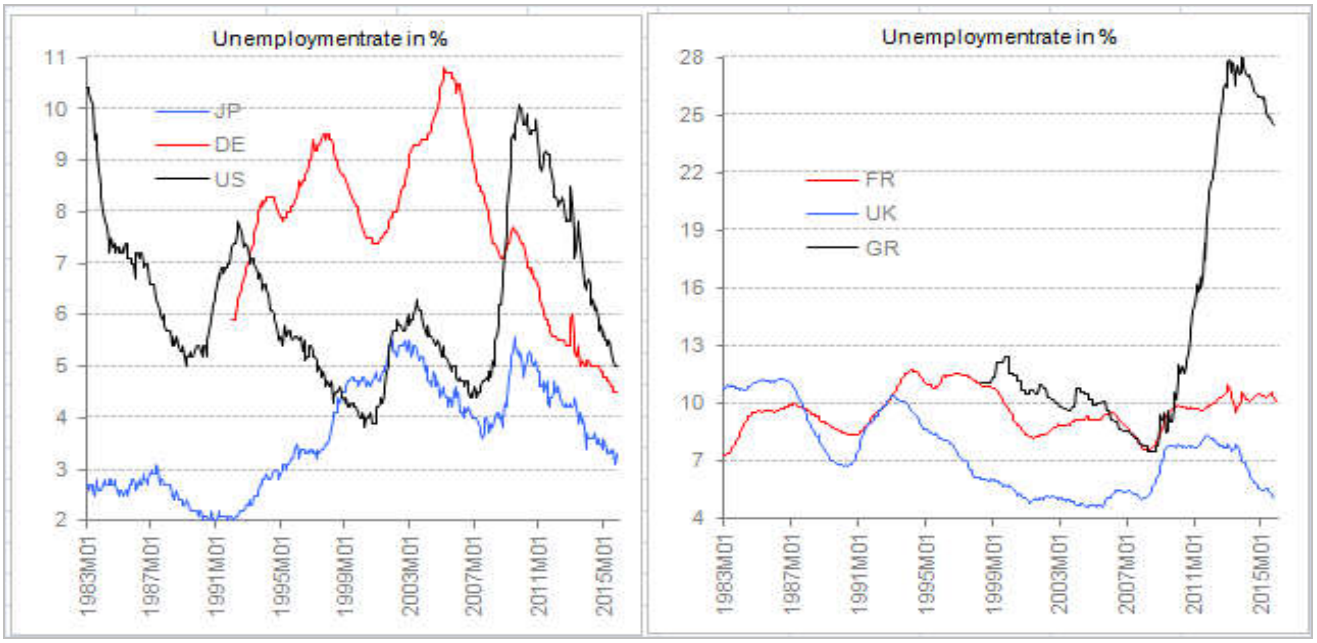

Ποσοστά ανεργίας σε ΗΠΑ – Ιαπωνία – Γερμανία – Γαλλία – Βρετανία και Ελλάδα

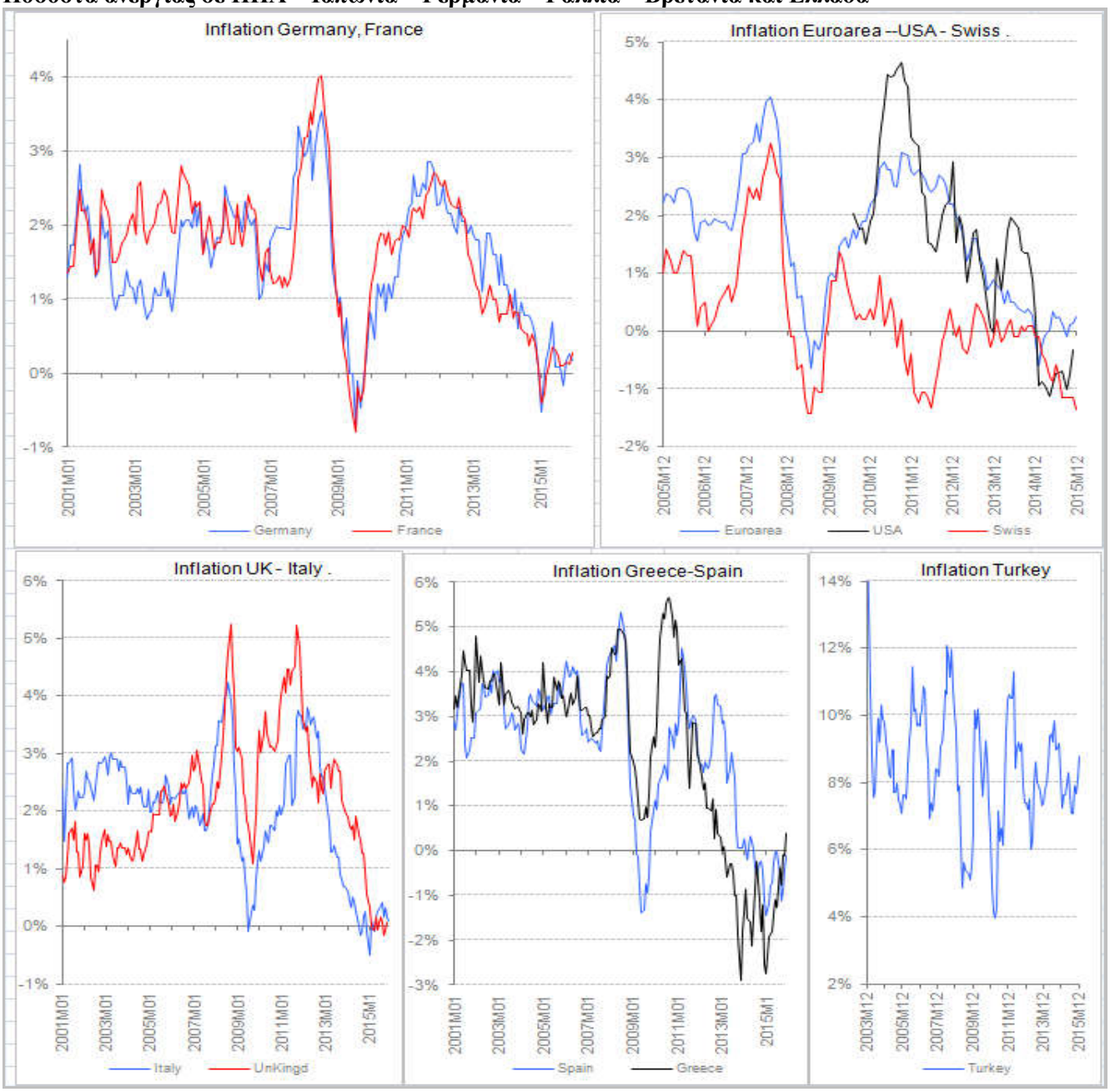

Πληθωρισμός Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας, Ελλάδος, Βρετανίας και Ευρωζώνης 2001-2015

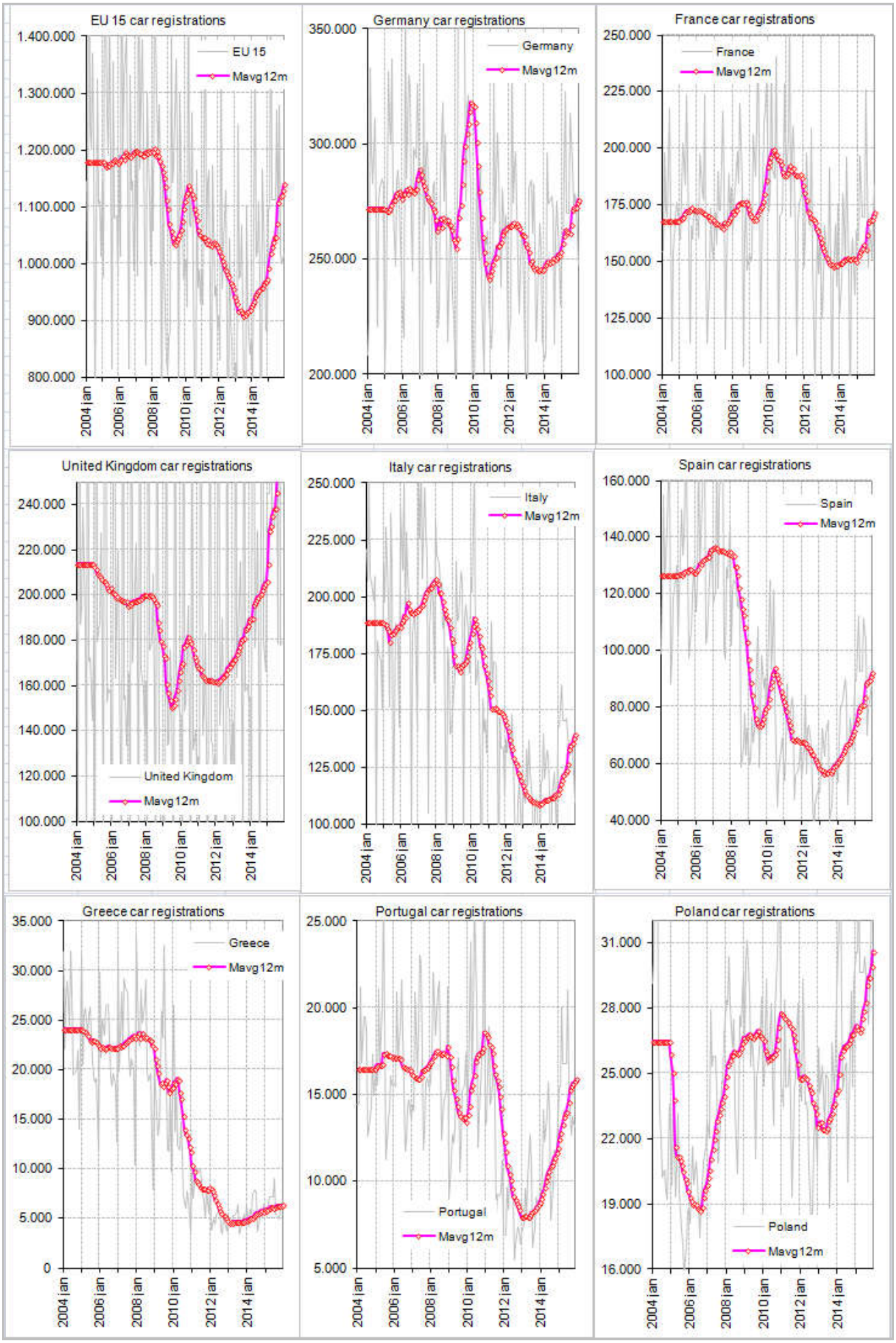

Ταξινομήσεις επιβατηγών οχημάτων σε Ευρωπαϊκές χώρες

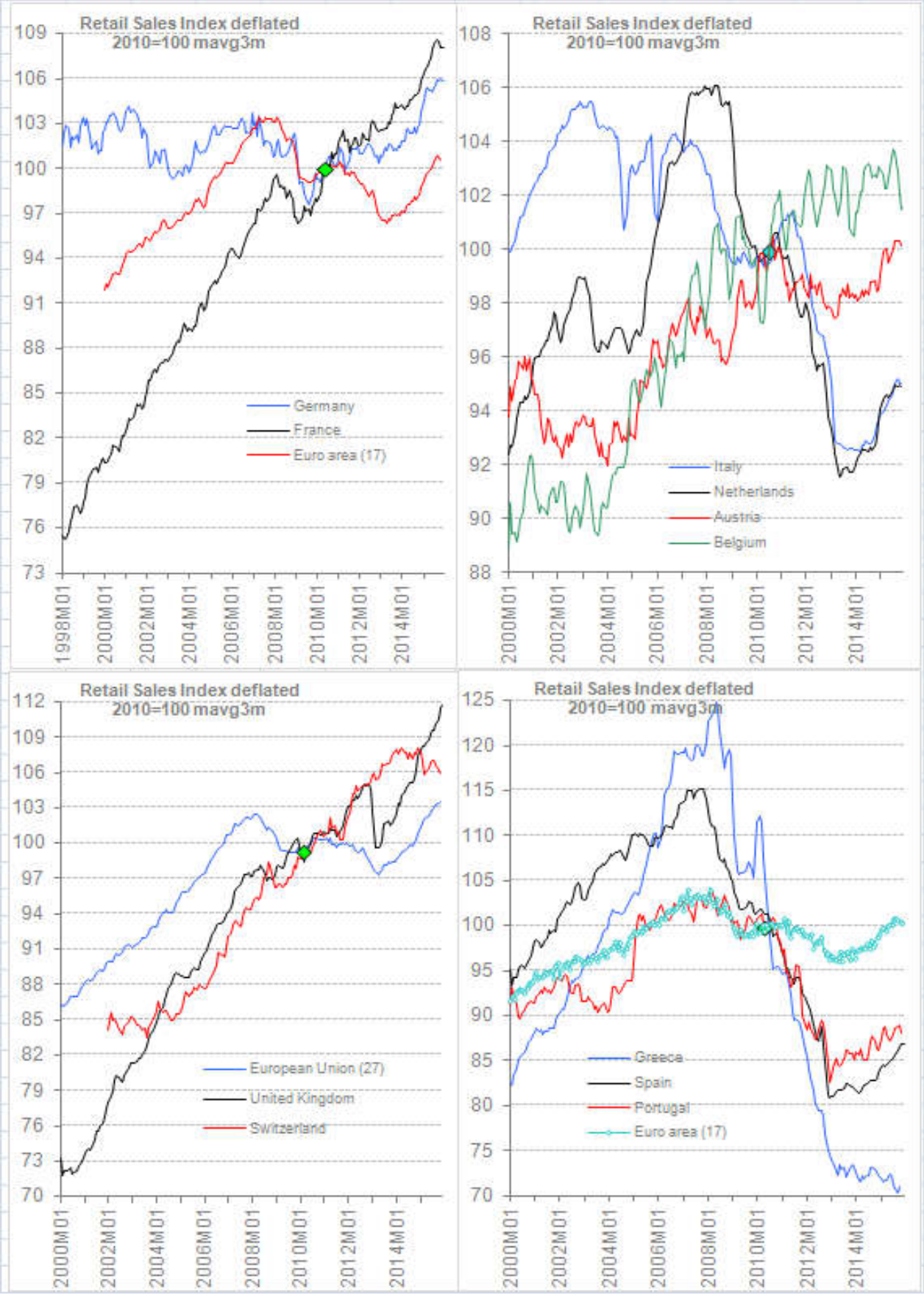

Εξέλιξη δείκτη λιανικών πωλήσεων Ευρωπαϊκών χωρών 2000-2015

Προς παρατήρηση η μεγέθυνση με χαρακτηριστικά φούσκας Ελλάδας και Ισπανίας και η εν συνεχεία κατάρρευση αλλά και ο τρέχων καταναλωτικός παραλογισμός βασισμένος σε δανεισμό και όχι ρυθμούς ανάπτυξης Βρετανίας και Γαλλίας σε σύγκριση με Ευρωζώνη / ΕΕ συνολικά. Σταθεροποίηση τα τελευταία τρίμηνα σε Ισπανία και Πορτογαλία, προσαρμογή σε επίπεδα -10% από κρίση 2008 σε Ιταλία-Ολλανδία.

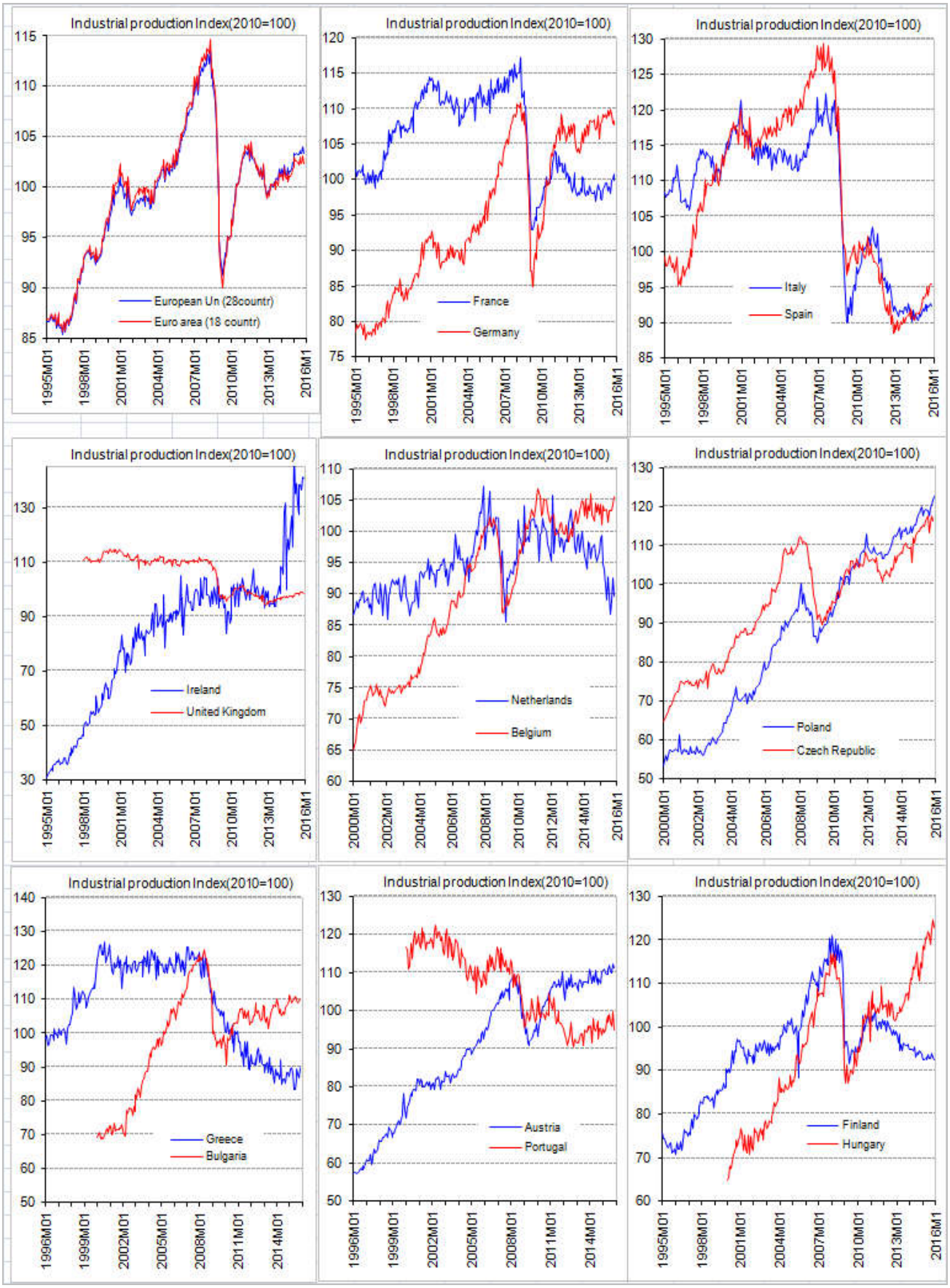

Δείκτης Βιομηχανικής παραγωγής Ευρωπαϊκών χωρών 1997-2015
Σταθεροποίηση στις περισσότερες χώρες περί το 10% χαμηλότερα της κορυφής 2008, επαναπροσέγγιση κορυφής για Γερμανία, Βέλγιο, Ολλανδία, Αυστρία κατάρρευση Νοτίων χωρών (-30%), Ιταλία -20%, θεαματική άνοδος Πολωνίας, Τσεχίας, Ουγγαρίας, Ιρλανδίας, επανέναρξη αρνητικής απόκλισης Γαλλίας.

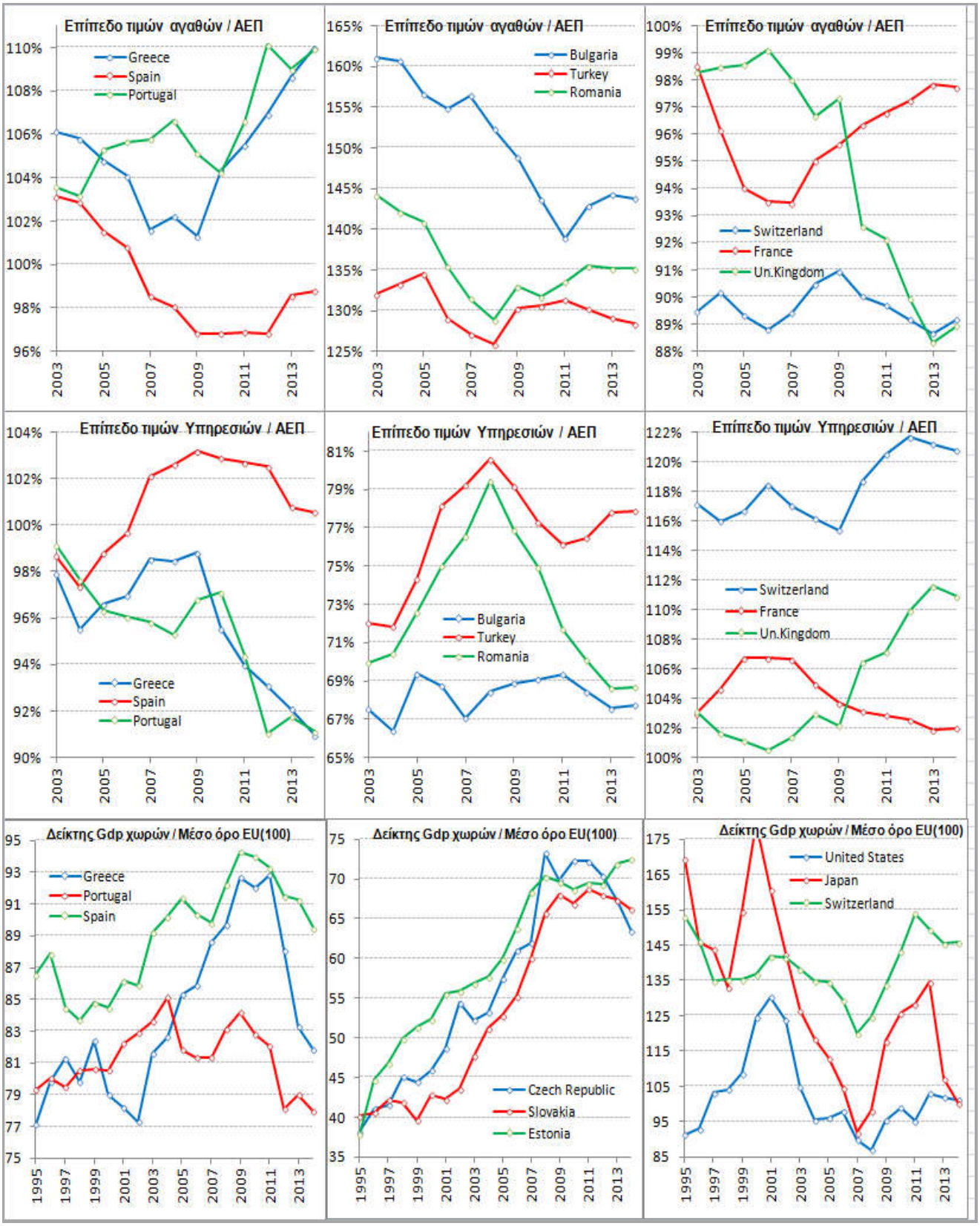

Δείκτης ΑΕΠ επιμέρους χωρών προς μέσο όρο Ευρωπαικής Ένωσης:
Παρατηρούμε την κατάρρευση Ελλάδος και Πορτογαλίας μετά το σκάσιμο της φούσκας των δανεικών, την γραμμική άνοδο των <εργατικών> πρώην σοσιαλιστικών χωρών από χαμηλό σημείο εκκίνησης, την κατάρρευση ΗΠΑ και Ιαπωνίας και το ακραίο φαινόμενο ευημερίας της ακρως φιλελεύθερης Ελβετίας

Επίπεδο τιμών αγαθών και υπηρεσιών ως προς το ΑΕΠ: Όπως ήταν και αναμενόμενο, το επίπεδο αγαθών προς το ΑΕΠ είναι υψηλότερο στις χώρες με ΑΕΠ χαμηλότερο του μέσου όρου, γεγονός που επιδεινώνει περαιτέρω το μεσοαστικό επίπεδο διαβίωσης, σε αντίθεση με τις χώρες υψηλού ΑΕΠ όπου το επίπεδο υπηρεσιών (πολυτέλειας) υπερβαίνει το επίπεδο αγαθών.

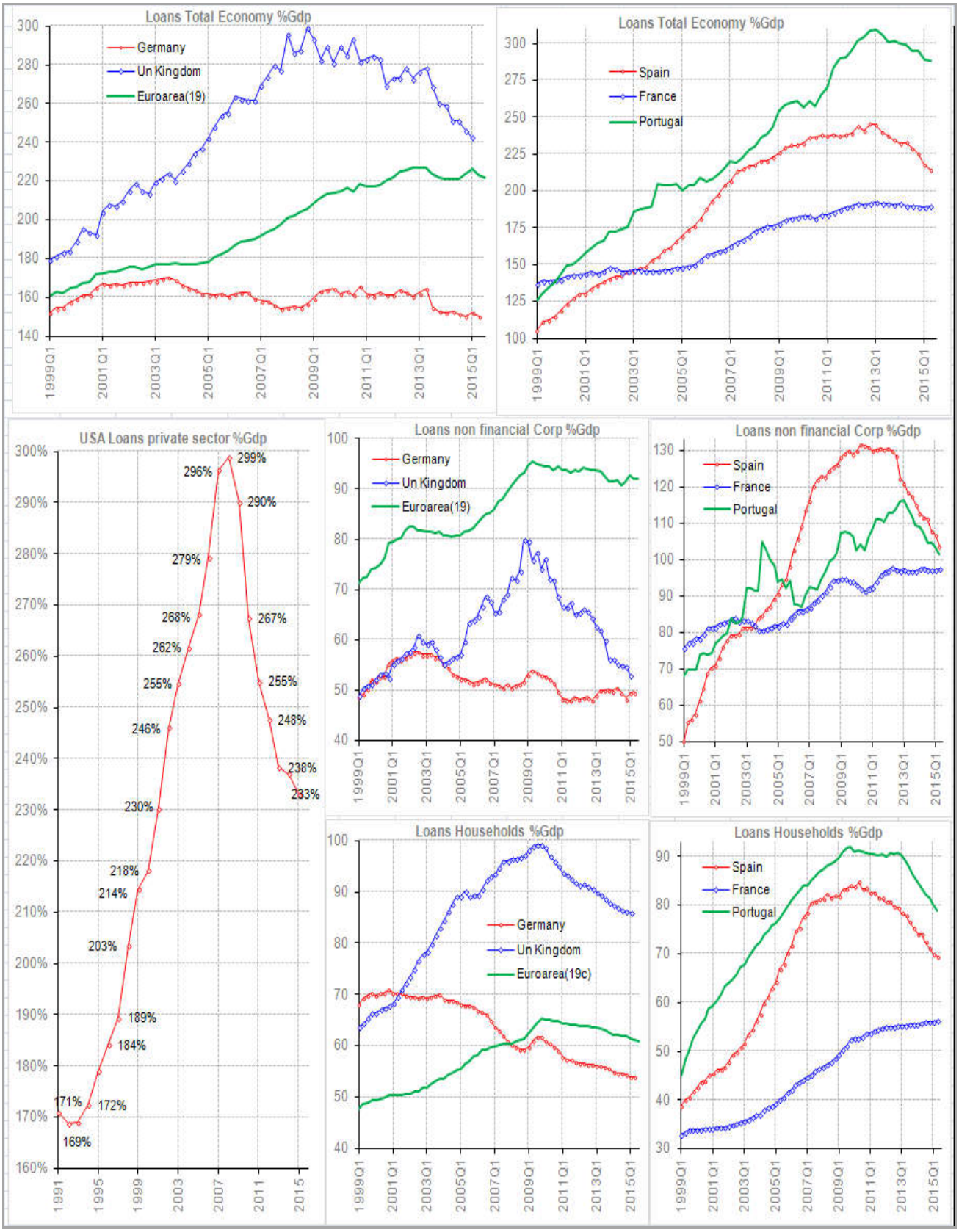

Δάνεια του Ιδιωτικού Τομέα % του ΑΕΠ: Σε όλα τα διαγράμματα γίνεται εμφανής η προσπάθεια αποκλιμάκωσης χρεών από πεποίθηση ή υποχρέωση πλην της Γαλλίας που ακολουθεί τον δικό της εκβιαστικό δρόμο του αυτοπροσδιοριζόμενου <πυρήνα> της Ευρώπης.

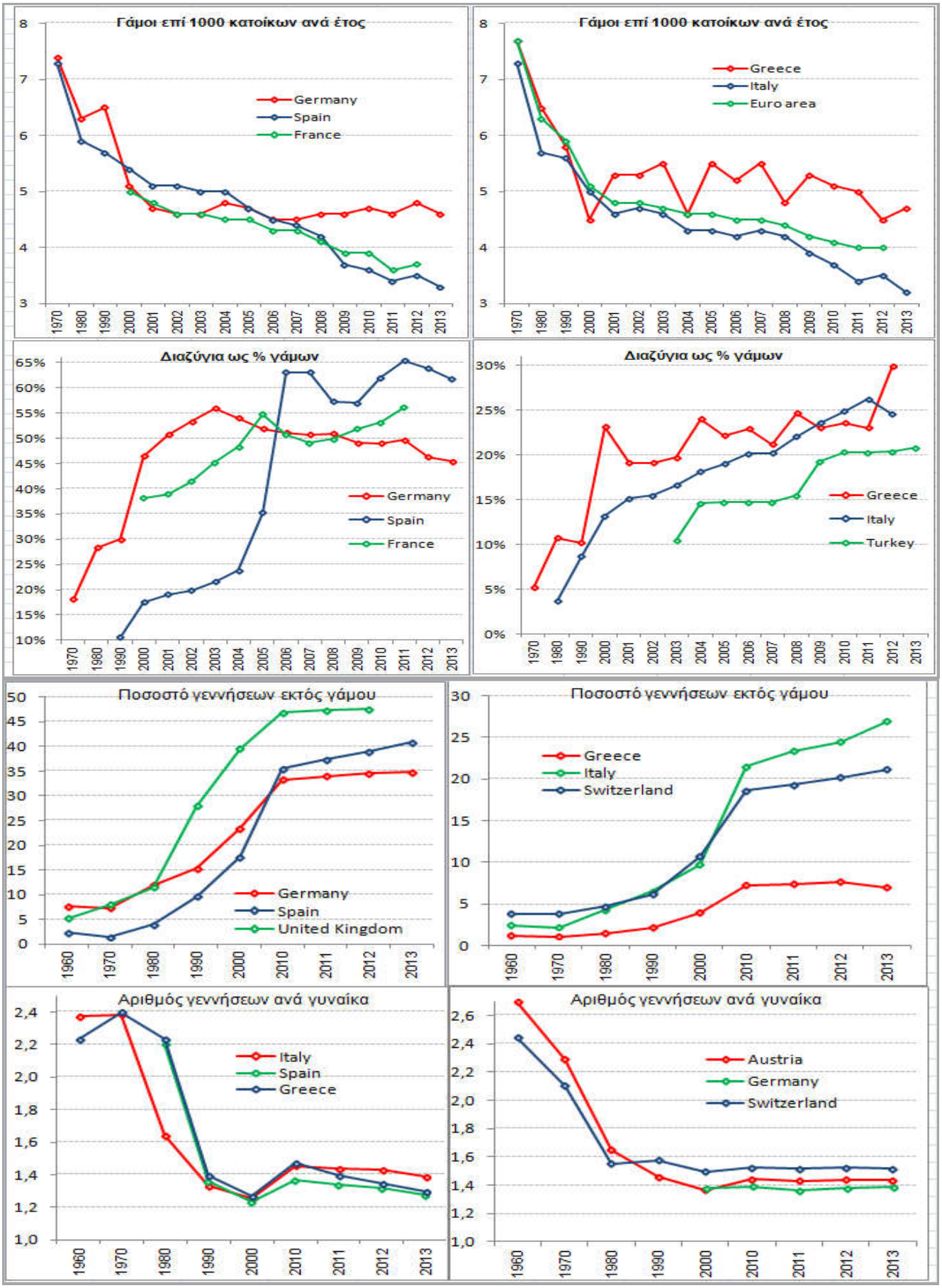

Γάμοι – Διαζύγια – Γεννήσεις ανά γυναίκα – Γεννήσεις εκτός γάμου: Συνεχής μείωση του αριθμού τελούμενων γάμων επί του πληθυσμού / Εξαιρετικά υψηλό ποσοστό διαζυγίων / Γεννήσεις σταθεροποιούμενες περί το 1,4 ανά γυναίκα που υστερεί κατά 50% του απαιτούμενου 2,1 γιά συντήρηση-επιβίωση των κοινωνιών. Πολύ υψηλό ποσοστό γεννήσεων εκτός γάμου, πιθανόν και λόγω του πολύ επιβαρυντικού οικογενειακού δικαίου γιά τους άνδρες.

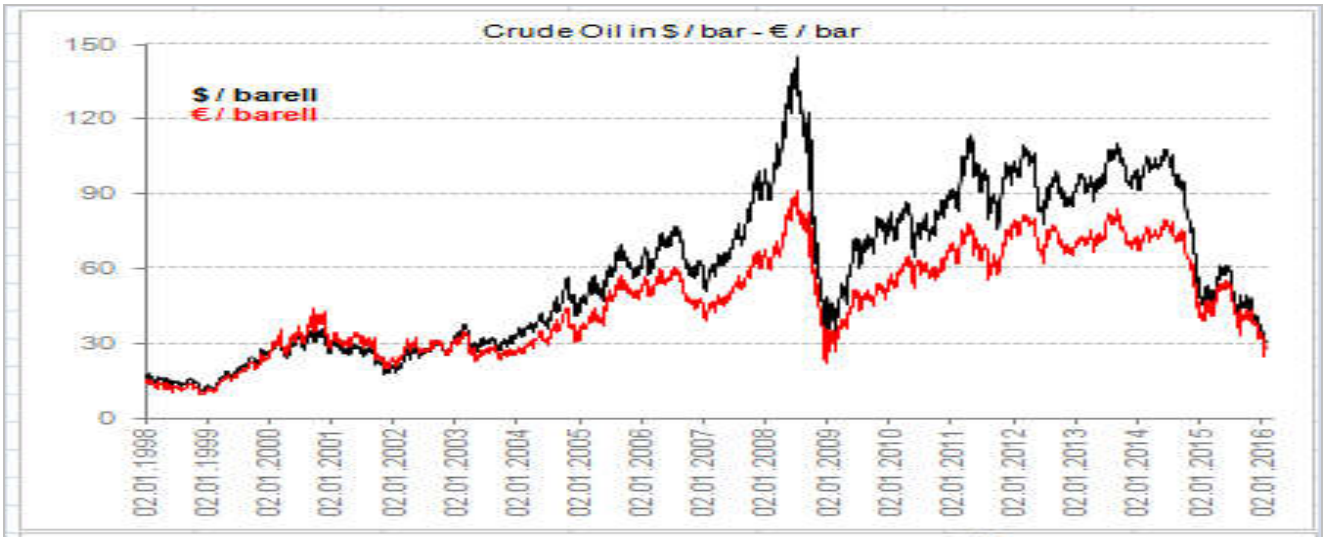
Crude Oil in $ / bar - € / bar
$ / barell
€ / barell
150
120
90
60
30
0
02.01.1998
02.01.1999
02.01.2000
02.01.2001
02.01.2002
02.01.2003
02.01.2004
02.01.2005
02.01.2006
02.01.2007
02.01.2008
02.01.2009
02.01.2010
02.01.2011
02.01.2012
02.01.2013
02.01.2014
02.01.2015
02.01.2016

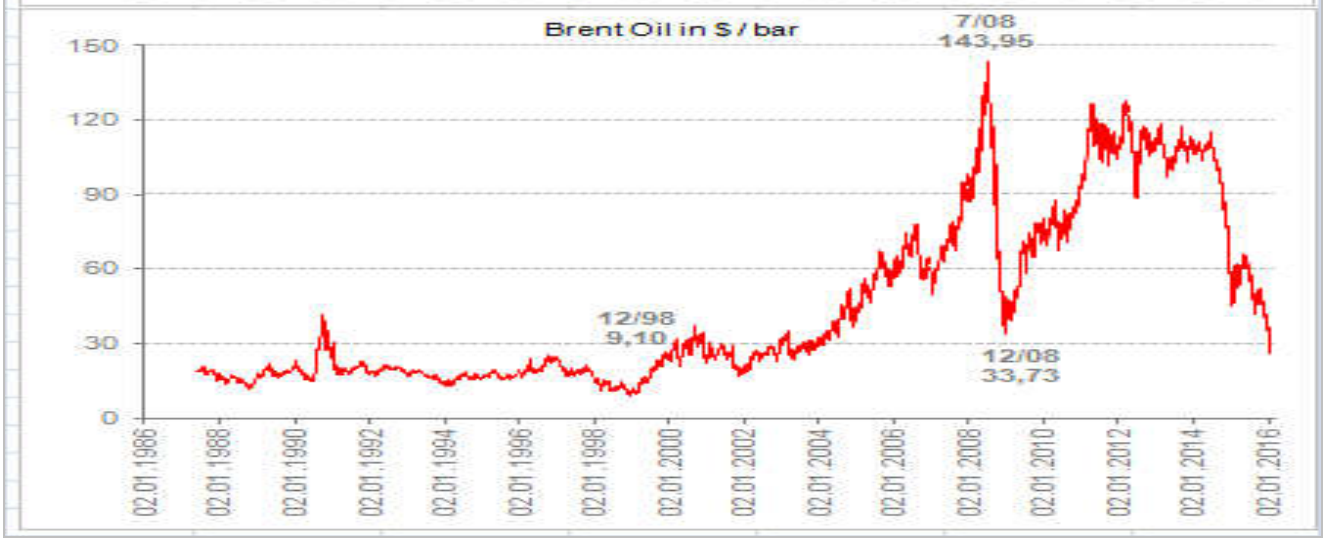
Brent Oil in $ / bar
7/08
143,95
12/98
9,10
12/08
33,73
150
120
90
60
30
0
02.01.1986
02.01.1988
02.01.1990
02.01.1992
02.01.1994
02.01.1996
02.01.1998
02.01.2000
02.01.2002
02.01.2004
02.01.2006
02.01.2008
02.01.2010
02.01.2012
02.01.2014
02.01.2016

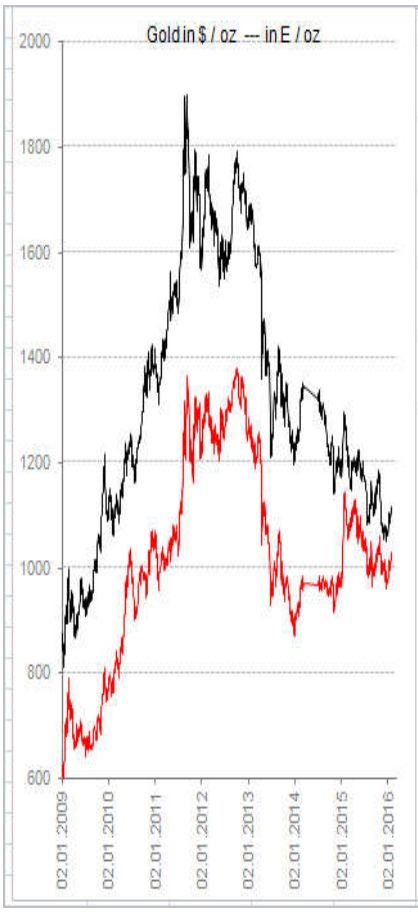
Gold in $ / oz --- in E / oz
2000
1800
1600
1400
1200
1000
800
600
02.01.2009
02.01.2010
02.01.2011
02.01.2012
02.01.2013
02.01.2014
02.01.2015
02.01.2016

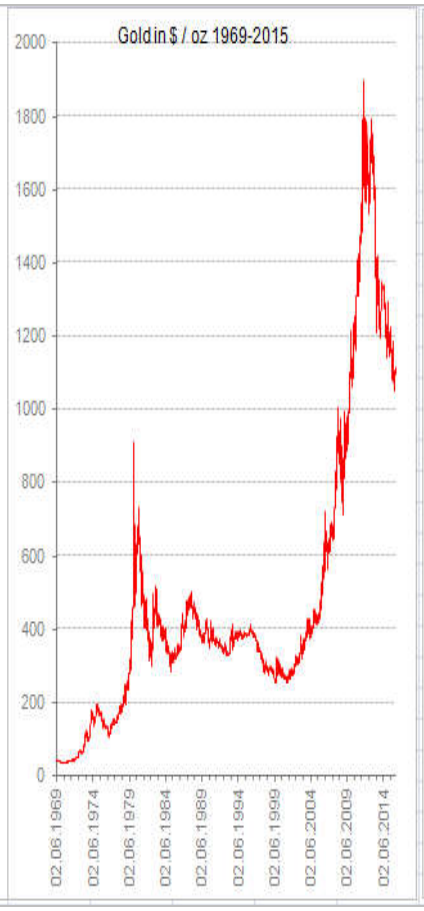
Gold in $ / oz 1969-2015
2000
1800
1600
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
02.06.1969
02.06.1974
02.06.1979
02.06.1984
02.06.1989
02.06.1994
02.06.1999
02.06.2004
02.06.2009
02.06.2014

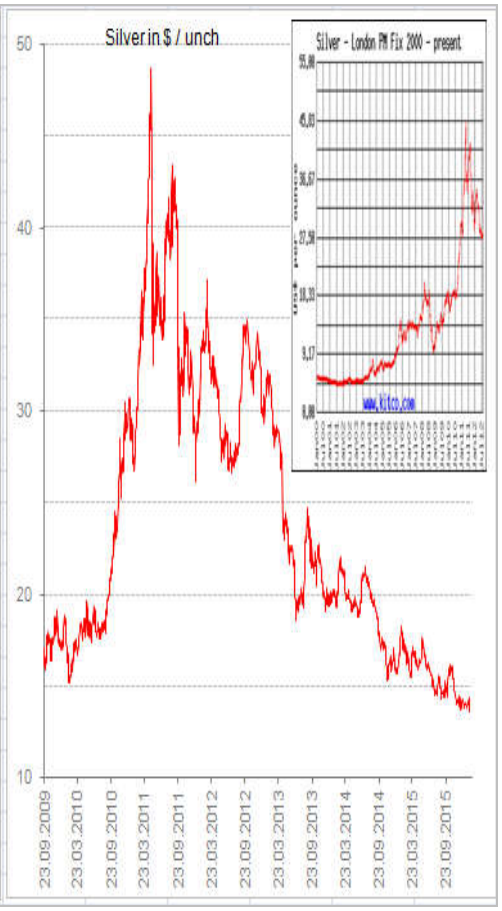
Silver in $ / unch
50
40
30
20
10
23.09.2009
23.03.2010
23.09.2010
23.03.2011
23.09.2011
23.03.2012
23.09.2012
23.03.2013
23.09.2013
23.03.2014
23.09.2014
23.03.2015
23.09.2015

$ / €
1,60
1,50
1,40
1,30
1,20
1,10
1,00
0,90
0,80
3-Jan-00
2-Jan-01
3-Jan-02
3-Jan-03
5-Jan-04
31-Dec-04
30-Dec-05
29-Dec-06
26-Dec-07
15-Aug-08
01-Aug-09
15.11.2010
02.11.2011
28.07.2012
09.04.2013
16.12.2013
24.08.2014
02.05.2015
08.01.2016
Price history - /JPYUSD (1/4/1982 - 2/27/2009)
Jan 1982
Jan 1986
Jan 1989
Jan 1992
Jan 1995
Jan 1998
Jan 2001
Jan 2004
Jan 2007
Feb 2009
JPY / US $
125
115
105
95
85
75
2-Jan-07
31.12.2008
29.12.2010
26.08.2012
30.01.2014
05.07.2015
Japanese Yen/US Dollar
GBP / €
1,00
0,95
0,90
0,85
0,80
0,75
0,70
0,65
0,60
0,55
4.1.99
4.1.01
4.1.03
4.1.05
4.1.07
4.1.09
4.1.11
4.1.13
4.1.15
Sw.Fr / Euro
1,70
1,60
1,50
1,40
1,30
1,20
1,10
1,00
0,90
10.08.2007
10.08.2008
10.08.2009
10.08.2010
10.08.2011
10.08.2012
10.08.2013
10.08.2014
10.08.2015
JPY / €
170
160
150
140
130
120
110
100
90
4.1.99
4.1.01
4.1.03
4.1.05
4.1.07
4.1.09
4.1.11
4.1.13
4.1.15
JPY / US $
125
115
105
95
85
75
2-Jan-07
20.05.2008
05.10.2009
21.02.2011
25.04.2012
21.04.2013
16.04.2014
11.04.2015

LME Aluminum Settlement 5 Years - $/MT
4,000
3,000
2,000
1,000
MetalPrices.com
26 Jul, 2004 - 23 Jul, 2009

LME Copper Settlement 5 Years - $/MT
10,000
8,000
6,000
4,000
2,000
MetalPrices.com
02 Aug, 2004 - 30 Jul, 2009

LME Lead Settlement 5 Years - $/MT
4,000
3,000
2,000
1,000
0
MetalPrices.com
02 Aug, 2004 - 30 Jul, 2009

LME Aluminum Settlement 3 Years - $/KG
2.20
2.00
1.80
1.60
1.40
MetalPrices.com
29 Jan, 2013 - 28 Jan, 2016

LME Copper Settlement 3 Years - $/KG
9.00
8.00
7.00
6.00
5.00
4.00
MetalPrices.com
29 Jan, 2013 - 28 Jan, 2016

LME Lead Settlement 3 Years - $/KG
2.50
2.25
2.00
1.75
1.50
MetalPrices.com
29 Jan, 2013 - 28 Jan, 2016

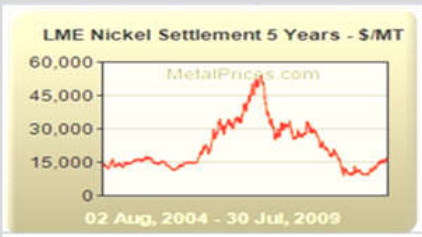
LME Nickel Settlement 5 Years - $/MT
60,000
45,000
30,000
15,000
0
MetalPrices.com
02 Aug, 2004 - 30 Jul, 2009

LME Zinc Settlement 5 Years - $/MT
5,000
4,000
3,000
2,000
1,000
MetalPrices.com
05 Oct, 2004 - 02 Oct, 2009

Crude Oil Spot 3 Years - $/Barrel
120
80
40
0
MetalPrices.com
29 Jan, 2013 - 28 Jan, 2016

LME Nickel Settlement 3 Years - $/KG
24.50
21.00
17.50
14.00
10.50
7.00
MetalPrices.com
29 Jan, 2013 - 28 Jan, 2016

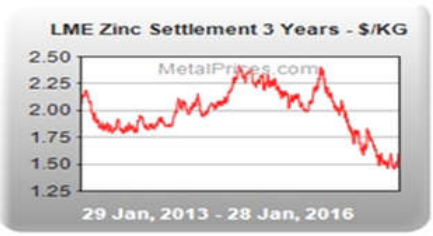
LME Zinc Settlement 3 Years - $/KG
2.50
2.25
2.00
1.75
1.50
1.25
MetalPrices.com
29 Jan, 2013 - 28 Jan, 2016

Natural Gas Spot 3 Years - $/mmBTU
7.50
6.00
4.50
3.00
1.50
MetalPrices.com
29 Jan, 2013 - 28 Jan, 2016

Baltic dry index
5000
4500
4000
3500
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
290
12.9.08
12.9.09
12.9.10
12.9.11
12.9.12
12.9.13
12.9.14
12.9.15

BALTIC DRY INDEX and SP500
BALTIC DRY INDEX_D1
SP NON_D1
11,440
9,360
7,280
1875.000
4,160
3,120
2,080
1,040
369
Jan 1 2002
Jan 3 2005
Jan 1 2008
Jan 3 2011
Jan 1 2014
Jan 1 2016

Baltic Dry Index (BDI) divided by S&P 500 (Ratio)
div
8.50
8
7.50
7
6.50
6
5.50
5
4.50
4
3.50
3
2.50
2
1.50
1
0.50
0.20
Jan 1 2003
Jan 2 2006
Jan 1 2009
Jan 2 2012
Jan 1 2015
Jan 1 2016
all (2)

6. Συμπεράσματα – Προοπτικές - Έξοδος από την κρίση

Υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες για την ύπαρξη πραγματικού σχεδίου εξόδου από την παρούσα κρίση. Στον αντίποδα μπορεί να υποτεθεί ότι όλοι οι χειρισμοί αποτελούν προσπάθεια χρονικής εξομάλυνσης του απαιτούμενου deleveraging, που εμφανίζεται πάντοτε σε περιπτώσεις αντίστοιχων κρίσεων χρέους στις οικονομίες.
Θα υπάρξει για μεγάλο διάστημα (έτη) συνέχιση deleveraging (ΗΠΑ 1929/10έτη – Ιαπωνία 1990/15έτη) που οδηγεί σε μείωση κατανάλωσης σαν % του ΑΕΠ, όπως και μείωση κατανάλωσης σε απόλυτα μεγέθη λόγω των νέων υψηλότερων επιπέδων ανεργίας, όσο θα λήγουν οι κοινωνικές παροχές.
Πολύ πιθανή η ύπαρξη εμπορικών απειλών και συνταγών προστατευτισμού εντός των επομένων ετών στην διαδικασία διερεύνησης της δημιουργίας και επιβολής ενός νέου παγκόσμιου νομίσματος ή συστήματος ελέγχου ισοτιμιών και απελευθέρωσης του γουάν.
Το ποσοστό μείωσης του ΑΕΠ των ΗΠΑ σε περίπτωση μη επανάληψης του ελλείμματος ή του συνδυασμού ελλείμματος και πιστωτικής χαλάρωσης (**στο δημοσιονομικό έτος 2014 =>10/2013-9/2014 ανήλθε σε 1022+722 Δις $ ή >10% του ΑΕΠ**) δεν μπορεί να υπολογισθεί, αλλά εκτιμάται σε περίπου 1 ποσοστιαία μονάδα μείωσης του ΑΕΠ ανά 2 μονάδες μείωσης του ελλείμματος – πιθανή ύφεση το 2016-17.
Η υποχρέωση μείωσης ελλειμμάτων θα προκύψει πιθανόν εκβιαστικά από την συμπεριφορά των αγορών κρατικών ομολόγων. Το πιθανό χρονικό σημείο έναρξης αποτύπωσης του 2ου κύματος της οικονομικής πτώσης δεν μπορεί να προσδιορισθεί, αλλά πιθανόν να ξεκίνησε με την είσοδο του 2016. Στην καλύτερη περίπτωση το ΑΕΠ θα παρουσιάζει εναλλαγές μεταξύ ανάπτυξης και ύφεσης για τα επόμενα 5-10 έτη αναλόγως των παρεμβάσεων.

Οι συνεχείς διαβεβαιώσεις των επισήμων φορέων ότι τα χειρότερα πέρασαν και έπεται ανάκαμψη αποτελούν προφανώς προπαγανδιστική συμπεριφορά για αποτροπή πανικού - δημιουργία κλίματος. (Πανομοιότυπη συμπεριφορά με περιγραφές Galbraith για την περίοδο 1929-1932).

Κατά την διάρκεια Οικονομικής κρίσης **χρέους** η αγοραστική αξία διασφαλισμένων μετρητών και ισοδυνάμων αυξάνει, καθώς και η επενδυτική τους αξία στα τελευταία στάδια της κρίσης, όπου οι κατέχοντες μετρητά είναι σε θέση να αποκτήσουν πολύ μεγαλύτερες ποσότητες ακινήτων ή μετοχών (στοιχεία ενεργητικού) λόγω της εμφανιζόμενης υπερβολής απαξίωσης, κατ' αντιστοιχία της φούσκας σε περιόδους αισιοδοξίας.
Η διατύπωση προβλέψεων διεθνών οργανισμών για οικονομική επιβράδυνση για τις ανεπτυγμένες χώρες, αποτελούν συνήθως την ήπια διατύπωση ισχυρής επερχόμενης ύφεσης, όπως προκύπτει από ανάλογες διατυπώσεις του παρελθόντος (soft landing- εξορθολογισμός- επανίδρυση- tappering).
Οι πιθανότητες αρκετών κρατικών χρεοκοπιών-αναδιαρθρώσεων χρεών είναι εξαιρετικά αυξημένες για τα επόμενα έτη και ήταν σχεδόν προδιαγραμμένες από την εποχή της φούσκας ιδιωτικών χρεών στις ανεπτυγμένες οικονομίες και των επιλογών προς χειρισμό των επισφαλειών που προκύπτουν.
Οι προϋπολογισμοί των κρατών βασίσθηκαν στα τελευταία χρόνια προ του 2008 σε φούσκα εσόδων που προέκυπταν από την μεγέθυνση των ΑΕΠ εξαιτίας της πιστωτικής επέκτασης (non sustainable sources).
Η πιστωτική επιβράδυνση (deleveraging), σε συνδυασμό με τις αναγκαίες διασώσεις οδηγούν με βεβαιότητα στο 2° και ισχυρότερο σκέλος της κρίσης που ξεκίνησε το 2008.
Επιδίωξη υπερχρεωμένων χωρών είναι η επίτευξη σχετικά υψηλού πληθωρισμού σε περιβάλλον μέτριας ανάπτυξης ώστε να διευκολυνθεί η απομείωση των χρεών σαν % των ΑΕΠ, στόχος εξαιρετικά δύσκολος σε αντιπληθωριστικό περιβάλλον. Πιθανόν να επιδιωχθεί ενεργειακή κρίση ή πολεμικές εμπλοκές για τεχνητή δημιουργία πληθωρισμού.

Πιθανές εξελίξεις σε επανεμφάνιση ύφεσης διατυπώνονται παρακάτω.

Επανάκαμψη παγκόσμιας κρίσης – ύφεσης:
Εμφάνιση της δεύτερης φάσης της Παγκόσμιας Οικονομικής κρίσης με εμπλοκή Κίνας και Ιαπωνίας ως πιστωτών των ΗΠΑ, η κάλυψη των διδύμων ελλειμμάτων των οποίων, δεν προκύπτει από εγχώρια αποταμίευση. Εμφάνιση πολιτικών προστατευτισμού, αναταραχή ισοτιμιών, έκρηξη χρυσού, βαθύτατη ύφεση – Deflation.

Επιτυχείς πολιτικές Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Κοινή δημοσιονομική πολιτική και Ευρωομόλογο:
Ενεργοποίηση της πρόβλεψης της ΕΕ κατά την δημιουργία του Ευρώ (2000 για το 2010) για κοινή Δημοσιονομική πολιτική. Επιλογή Υπουργού Ευρωπαϊκής Οικονομίας (γερμανικής νοοτροπίας), ο οποίος θα είναι και ο μοναδικός αρμόδιος για τον δανεισμό σε Ευρωομόλογα των χωρών (Νομαρχιών) εντός Ευρωζώνης. Τα Ευρωομόλογα υπό οποιεσδήποτε άλλες συνθήκες θα αύξαναν την ήδη υψηλή φορολογική επιβάρυνση των Γερμανών και θα οδηγούσαν σε Αντιευρωπαϊκή πλειοψηφία. Το σενάριο συγκεντρώνει πολύ μικρές πιθανότητες στο τρέχον περιβάλλον ισχυροποίησης των ευρωσκεπτιστικών κομμάτων σε Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία, των αποσχιστικών κινήσεων στα όρια της πλειοψηφίας (Σκωτία-Καταλονία), αλλά και των ακροδεξιών κομμάτων σε Δανία, Ολλανδία, Αυστρία, Πολωνία.

Παγκόσμιος αποσυντονισμός – Αυστηρές εθνικές προστατευτικές πολιτικές
Αυτόνομες πολιτικές που οδηγούν τις πλέον αδύναμες χώρες (πιθανόν το σύνολο των PIIGS) σε ακραίες κοινωνικές αναταραχές - βέβαιη χρεοκοπία και έξοδο από την Ευρωζώνη.

Οικονομικές– πολιτικές– κοινωνικές σκέψεις για USA και παγκόσμιο οικονομικό σύστημα
Όλοι οι εμπλεκόμενοι στο κοινωνικό γίγνεσθαι (κράτος, επιχειρήσεις, εργαζόμενοι, άνεργοι, συνταξιούχοι, Τράπεζες) θεωρούν, ειδικά σε περιόδους μακροχρόνιας ειρήνης και ευημερίας, δικαιότερο μερίδιο για τον εαυτό τους μεγαλύτερο από το τρέχον. Αυτό οδήγησε στην εφεύρεση της εύκολης λύσης της πίτας του 110% με χρήση δανεικών **προς κατανάλωση αντί επένδυσης.**
Οι κοινωνίες διατήρησαν την κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη τους με πολέμους και συνεπαγόμενες αναδιατάξεις μεταξύ των κύριων οικονομικών δυνάμεων ανά 30-50 χρόνια μέχρι το 1945, με αποτέλεσμα να μην εμφανισθεί ποτέ η επίδραση προβλημάτων υπογεννητικότητας και ασφάλισης-περίθαλψης.
Οι πτώσεις αυτοκρατοριών προέκυψαν πάντοτε λόγω υπερβολικής υπερεκτίμησης της ευημερίας και δυνατότητας αγοράς - εξαγοράς των πάντων. Χαρακτηριστικά τους απετέλεσαν η διακοπή – μεταφορά παραγωγής, η διαφθορά, η

χρήση μισθοφορικών στρατών με συνεχώς αυξανόμενη κίβδηλη αμοιβή και αδυναμία ελέγχου του μεγέθους της αυτοκρατορίας εναντίον πιο απολίτιστων – φιλόδοξων και ολιγαρκέστερων πληθυσμών.

Η χαλαρή νομισματική πολιτική της Ιαπωνίας επί 20 έτη με μηδενική ανάπτυξη και Deflation στηρίχθηκε στην ισχυρή εσωτερική αποταμίευση, πειθαρχημένο λαό και πλεονασματικό ισοζύγιο με αποτέλεσμα να υπάρχει και ανατίμηση του νομίσματος, δημιουργεί δε μονόδρομο συνέχισης μηδενικού πληθωρισμού και επιτοκίων λόγω του ύψους του Δημοσίου Χρέους (>200% του ΑΕΠ) εκτός ανέλπιστης ανάπτυξης λόγω τεχνολογικής προόδου (εφευρέσεων) ή εξωγενούς εισφοράς πόρων. Το δημοσιονομικό έλλειμμα στις ΗΠΑ για το 2011 (Οικονομικό έτος 9/2011) ανήλθε σε 8,6% του ΑΕΠ και τον 9/2012 σε 1,276 Τρις $ (8,2%ΑΕΠ). Μετά από κάμψη το 2013 σε 672 Δις επανήλθε το 2014 σε 1086 Δις $, με σοβαρή πτώση το 2015, αλλά ύποπτη απορρόφηση ομολόγων. ΗΠΑ και Μ. Βρετανία αποτελούν υπερδανεισμένες οικονομίες ανάλογες της Ελληνικής περίπτωσης με παράλληλο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών και συνεπώς ανάγκη εφαρμογής της ίδιας περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής, έστω και υπό το πλεονέκτημα της ύπαρξης νομισματικής πολιτικής. Μέχρι στιγμής διαπιστώνουμε την ιδιομορφία διαχείρισης της χρηματοοικονομικής κρίσης με εξαιρετικά χαλαρή νομισματική και δημοσιονομική πολιτική, χωρίς την εμφάνιση πληθωριστικών πιέσεων ή/και απαξίωση ομολόγων, κάτι όμως που συνήθως εκδηλώνεται απότομα και απροειδοποίητα. Εκκρεμεί η ανάγκη εξισορρόπησης ισοζυγίου και δημοσιονομικού ελλείμματος με μοναδικούς τρόπους deflation κόστους παραγωγής ή νέες παραγωγικές διαδικασίες (innovation) όσον αφορά το ισοζύγιο και ασθενές νόμισμα (επιδίωξη εισαγόμενου πληθωρισμού) με παράλληλη ανάπτυξη. Κατ' αυτόν τον τρόπο όμως προκύπτει μείωση της συμμετοχής στο παγκόσμιο ΑΕΠ και καθαίρεση του $ από τον αποταμιευτικό χαρακτήρα ως παγκόσμιο νόμισμα. Γρήγορη έξοδος από χαλαρή πολιτική συνεπάγεται νέα ύφεση στην οικονομία με πτώση αξίας των υφιστάμενων ομολόγων και χρεωκοπίες Τραπεζών. Συνέχιση χαλαρότητας οδηγεί σε άνοδο μακροπροθέσμων επιτοκίων λόγω πληθωριστικών προσδοκιών εισαγόμενου πληθωρισμού υπό απαξιούμενο νόμισμα και δυσχέρεια αναχρηματοδότησης Κρατών και Τραπεζών και πιθανή χρεωκοπία αδύναμων κρατών. Monetising του Δημοσίου Χρέους οδηγεί βραχυπρόθεσμα σε εύκολα κέρδη Τραπεζών αλλά μεσοπρόθεσμα στα ανωτέρω προβλήματα και μείωση βιοτικού επιπέδου.

Διακρίνονται σαφώς μεγάλες διαφορές μεταξύ USA και Μ. Βρετανίας αφενός και χωρών Ευρωζώνης, Κίνα, Ιαπωνία και Ρωσία αφετέρου. Όλες οι ανεπτυγμένες χώρες ακολούθησαν από την δεκαετία του 1980 πολιτική υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης, μη συμβαδίζουσας με την αύξηση του ΑΕΠ στις περιπτώσεις των ΗΠΑ και Μ. Βρετανίας όμως οι συγκεκριμένες υπερβάσεις υποδηλώνουν πιθανή πρόθεση άρνησης εξυπηρέτησης με χρήση του δικαίου του ισχυρού.

Στην περίπτωση της Ευρωζώνης, η οποία παρουσιάζεται με χρήση παντός είδους προπαγανδιστικού δημοσιογραφικού – ακαδημαϊκού μέσου ως η αιτία της επερχόμενης ύφεσης προκύπτει το συμπέρασμα, μετά την αξιολόγηση των μακροοικονομικών στοιχείων, ότι ως ενιαίος οικονομικός χώρος εμφανίζει την υγιέστερη εικόνα μεταξύ των ανεπτυγμένων χωρών, αδυνατεί όμως να αμυνθεί λόγω έλλειψης πολιτικής - οικονομικής ένωσης και συνεπώς αυθαίρετων οικονομικών συμπεριφορών των επιμέρους μελών της. Η Ευρωζώνη, αλλά και οι περισσότερες επιμέρους χώρες αντιμετωπίζουν πολύ μικρότερο πρόβλημα ρυθμών μεγέθυνσης Δημοσίου Χρέους, αλλά και ελλειμμάτων από την Μεγάλη Βρετανία, αλλά και τις ΗΠΑ. Λόγω έλλειψης πολιτικού συντονισμού, πολιτικής-στρατιωτικής ισχύος, αλλά και λόγω ελέγχου των οίκων αξιολόγησης από το Αγγλοσαξωνικό κέντρο αποφάσεων, ανέχονται σχεδόν αδιαμαρτύρητα τις καταφανώς μεροληπτικές και προαποφασισμένες αξιολογήσεις που έχουν σαν αποτέλεσμα την υψηλότερη επιτοκιακή επιβάρυνση και συνεπώς χαμηλότερες αναπτυξιακές προοπτικές.
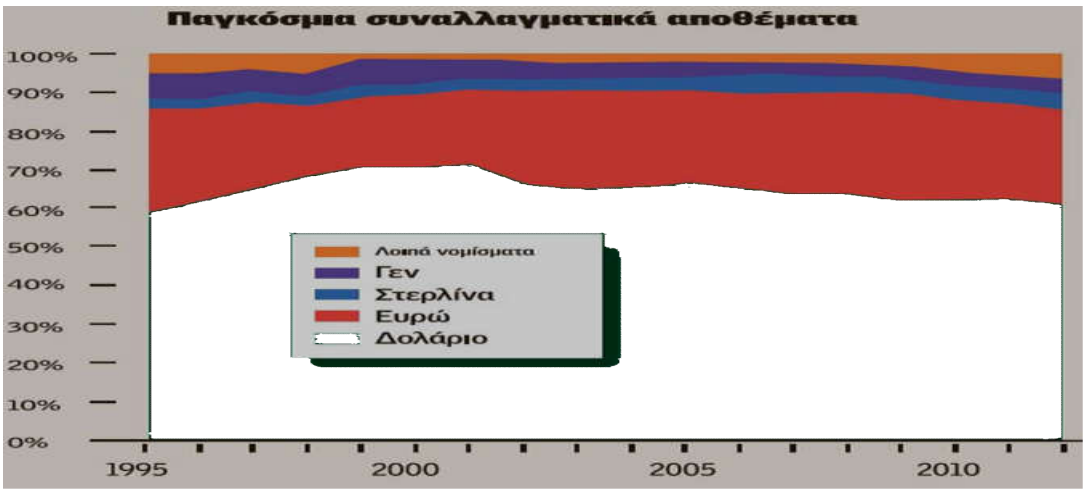
Οποιαδήποτε ισχυρή κρατική οντότητα του μεγέθους της Ευρωζώνης παράγουσα το 19% του παγκόσμιου ΑΕΠ (ΕΕ 24%, ΗΠΑ 22,5%) πλεονασματική τόσο σε επίπεδο Αγαθών - Υπηρεσιών, όσο και σε χρηματοοικονομικές ροές, αντιμετώπιζε αντίστοιχη αλλοίωση θα είχε επέμβει αποφασιστικά με τις σκληρότερες μορφές τουλάχιστον οικονομικού πολέμου. Το αποτέλεσμα της αδυναμίας αυτής θα είναι η χρέωση ενός μεγάλου μέρους της επερχόμενης κρίσης, της οποίας μοναδικοί υπαίτιοι θα είναι η άκρως ελλειμματική Αμερικανική οικονομία και η απαράδεκτη αποδοχή της συμμετοχής της Κίνας στο παγκόσμιο οικονομικό γίγνεσθαι με ελεγχόμενη νομισματική ισοτιμία.